

MORAVSKÝ KRAS

Zpravodaj MAS Moravský kras, o.s.
pro Strategický plán Leader 2007-2013

Číslo 2/2010

www.mas-moravsky-kras.cz

Zemědělci diverzifikují výrobu

V předlistopadové době většina zemědělských podniků provozovala nezemědělskou, takzvanou přidruženou výrobu. Po roce 1989 její zastoupení výrazně kleslo. V poslední době však zájem o nezemědělské činnosti opět roste. Příjmy z nich chtějí zemědělci alespoň částečně vyrovnat nízké ceny na trhu zemědě-

ských komodit.

Nezemědělské činnosti tvoří v současnosti deset až 12 procent úhrnné zemědělské produkce. O něco více představuje podíl na tržbách. Uvedl to ředitel odboru statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí Českého statistického úřadu Jiří Hrbek s tím, že tyto činnosti se dělí na oddělitelné a neoddělitelné. Není totiž dobře možné některé činnosti, jako například dopravu a další služby, oddělit od zemědělství. Mohou se k nim řadit i zpracování vlastní produkce, nebo těžba písku. Vedle toho zahrnují zemědělské subjekty činnosti, většinou většího rozsahu, které lze oddělit. Jde například o opravy pneumatik, nebo prodej energie. „Rozšiřuje se totiž výstavba bioplynových stanic, které mohou zajistit pro zemědělce stálý zdroj příjmu, i když se ceny ko-

modit mění,“ podotkl.

Příjmy z nezemědělských činností jsou bilancovány do zemědělských aktivit jen v případě, že jde o neodělitelné činnosti. Pokud má nezemědělská činnost samostatné účetnictví, je vyčleněna, nebo jde dokonce o jinou společnost, kterou ale vlastní zemědělci, v bilanci odvětví zemědělství to není statisticky evidováno, a v národohospodářských bilancích je to započítáváno do jiných odvětví,“ vysvětlil Hrbek.

(pokračování na straně 2)

Informace o ukončené 2. výzvě

MAS Moravský kras o.s. přijala ve dnech od 4. do 8. ledna 2010 ve své 2. výzvě realizace Strategického plánu Leader Nové výzvy a nové příležitosti pro Moravský kras Leader 2007–2013 (v rámci 9. kola Programu rozvoje venkova) celkem 5 žádostí o dotaci. Jednotlivé žádosti prošly kontrolou formálních náležitos-

tí, administrativní kontrolou a kontrolou přijatelnosti na MAS. Tyto kontroly byly ukončeny 3. února 2010. Dne 4. února 2010 se uskutečnilo zasedání výběrové komise spojené s hodnocením projektů vylosovanými členy výběrové komise. Hodnocení se zúčastnilo 5 členů (3 zástupci za neziskový a podnikatelský sek-

tor, 2 zástupci za veřejnou správu). Každý člen výběrové komise hodnotil 3 projekty. Každý projekt tak byl obodován 3 hodnotiteli. Výsledky s celkovým počtem získaných bodů jsou uvedeny v tabulce. Dne 12. února se uskutečnilo jednání programového výboru MAS Moravský kras - řídicího orgánu Strategického plánu Leader, který schválil podporu projektů podle následujícího seznamu:

	Název žadatele	Název projektu	Celkový rozpočet	Způsobilé výdaje
1.	Obec Řícmanice	Koupaliště v Řícmanicích – koupaliště pro všechny generace	1 137 112 Kč	955 556 Kč
2.	Městys Křtiny	Vybavení pro spolkové aktivity ve Křtinách	342 000 Kč	285 000 Kč
3.	Městys Sloup v Moravském krasu	Dětské hřiště pro Sloup a okolí	340 600 Kč	286 218 Kč
4.	SK Olšany	Rozvoj sportovního a kulturního využití v obci Olšany a okolí.	124 300 Kč	124 300 Kč
5.	Obec Hostěnice	Občanské centrum Hostěnice	699 021 Kč	587 412 Kč

Ve 2. výzvě MAS Moravský kras o.s. tak byla zazávazkována celková stanovená alokace 2 014 636 Kč.

Zemědělci diverzifikují výrobu

(pokračování ze strany 1)

Podle Českého statistického úřadu příjmy z neoddelitelných zemědělských činností tvoří zhruba dvě procenta z celkových tržeb zemědělců v ČR. V zahraničí je podíl zemědělců z neoddelitelných činností vyšší. V ČR činí podíl na tržbách 1,8 procenta, na Slovensku je to 3,8 procenta a v Rakousku 5,3 procenta. Naopak v Německu je to pouze 0,7 procenta. Každopádně podíl neoddelitelné zemědělské činnosti v zemích Evropské unie stoupá.

Podíl se mění

V ČR podle statistik podíl neoddelitelné nezemědělské činnosti v roce 2008 meziročně poklesl. Zatímco v roce 2007 tvořila hodnota produkce zemědělců z nezemědělské činnosti 2,5 miliardy korun, v roce 2008 to bylo podle předběžných údajů 2,2 miliardy. Tato čísla se podle statistiků ale týkají činnosti vykazované v rámci zemědělské bilance.

Podle posledního statistického šetření Agrocenzus 2007 zemědělských podniků, které provozují nezemědělskou činnost, ubylo. V roce 2006 jich bylo celkem 4752, tedy zhruba 12,4 procenta. Ve srovnání s rokem 2005 jich však bylo téměř o 1400 méně a pokles představoval 2,2 procentního bodu.

dosahuje vyšší hodnoty, tím nižší je podíl zastoupení nezemědělské výroby, vysvětlil Hrbek s tím, že tento podíl se nyní vzhledem k současným nízkým cenám zemědělských komodit zvyšuje. „Když se prodávaly zemědělské komodity za vyšší ceny, podíl nezemědělské produkce se snižoval,“ podotkl. „Za bývalého režimu dosahoval tento ukazatel kolem 20 procent.“ Podle Hrbka by se letos mohl dostat i přes 15 procent. Před listopadem 1989 většina zemědělských podniků provozovala nějakou

dělského svazu ČR Miroslav Jirovský připomněl, že i svaz bude podporovat jejich výstavbu. S energetickou společností RWE se totiž dohodl, že bude vyhledávat zemědělské podniky, které mají zájem o výstavbu bioplynových stanic a RWE se finančně zapojí do výstavby a provozu. „Řada podniků totiž nedosáhne na úvěry, aby mohly investovat samy. Proto část přebere silný ekonomický partner,“ poznamenal. RWE má podle něj zpracovanou studii, podle níž by v ČR byl prostor zhruba na 400 bioplynových stanic. Zatím jich je postaveno kolem osmi desítek. „Je tedy pro ně velký prostor,“ shrnul s tím, že nezemědělské činnosti mohou být stabilnějšími zdroji příjmu. Podle něj je to i možnost, že se zemědělec podílí určitým procentem na přidané hodnotě. „Budoucnost zemědělství je právě i o zvýšení podílu zemědělců na přidané hodnotě. K tomu musí napomoci i stát. Pokud ne, tak se výrobci dostanou do méně významné pozice,“ míní předseda Zemědělského svazu ČR. Některé podniky podle něj provozují pouze služby, například dopravu, zpracování vajec, masa, dnes k tomu patří i provozování prodejních automatů, které se ujímá na řadě míst. Dnes je jich už několik desítek. „Část mléka se bude prodávat tímto způsobem. Nejde sice o zpracování, ale o obchod,“ podotkl. S tím, že obchod v celé Evropě drtí prvovýrobu. Nezemědělské činnosti řeší podle Jirovského také otázku zaměstnanosti. Zemědělská produkce totiž výrazným způsobem klesá, lidi se daří zaměstnávat lidi v nezemědělských činnostech. Právě zemědělské podniky mají postavení a sílu, je pro ně snadnější nezemědělskou činnost rozvíjet.

(pokračování na straně 3)

V minulých dvou letech se ale zemědělci opět snaží více diverzifikovat svoji činnost. Nezemědělskou činností se podle Agrocenzu zabývají převážně fyzické osoby. U osob právnických je podíl takových podniků podstatně nižší. Nejčteněji zastoupenou nezemědělskou činností jsou obchod, doprava, stavební činnost a výroba energie.

Podíl nezemědělské činnosti na úhrnné zemědělské produkci se podle Hrbka mění rok od roku. Je to dané hodnotou úhrnné zemědělské produkce. Čím

přidruženou výrobu nebo mělo kooperace. Počátkem 90. let se řada podniků rozpadla, což vedlo k osamostatnění či zániku některých nezemědělských činností. Měnily se i příslušné předpisy, což vedlo k uzavření mnohých jatek.

Stabilnější příjmy

Podporu nepotravinářského využití zemědělské produkce v bioplynových zemědělských stanicích označil nedávno za jednu z priorit Agrární komory ČR její prezident Jan Veleba. Předseda Země-

Zemědělci diverzifikují výrobu

(pokračování ze strany 2)

Některé podniky podle něj provozují pouze služby, například dopravu, zpracování vajec, masa, dnes k tomu patří i provozování prodejních automatů, které se ujmá na řadě míst. Dnes je jich už několik desítek. „Část mléka se bude prodávat tímto způsobem. Nejde sice o zpracování, ale o obchod,“ podotkl. S tím, že obchod v celé Evropě drtí prvovýrobu. Nezemědělské činnosti řeší podle Jirovského také otázku zaměstnanosti. Zemědělská produkce totiž výrazným způsobem klesá, lidi se daří zaměstnávat lidi v nezemědělských činnostech. Právě zemědělské podniky mají postavení a sílu, je pro ně snadnější nezemědělskou činnost rozvíjet.

Předseda Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů Zdenek Koubek řekl, že hodně zemědělských podnikatelů se vrhá na výrobu energie z bioplynových stanic. „Zájem je veliký,“ konstatoval. Na velkých farmách může podle něj prodej energie představovat kolem 20 až 30 procent tržeb podniku. Za další nejrozšířenější nezemědělské podnikání považuje agroturistiku. „ta se rozvíjí zejména v oblasti středních a vyšších poloh, například na Bruntálsku. „Někteří podnikatelé dokonce staví kurty, ubytovny, provozují vyjížděky na koních a další služby. Jejich rozsah je daný poptávkou a zájmem,“ poznamenal. V úrodných oblastech se nabízí cykloturistika a na jižní Moravě vinařská turistika. Vinaři podle něj sice zajišťují ochutnávky, ale pokulhávají v nabídce občerstvení.

Zemědělské podnikání diverzifikují i mladí zemědělci. Podle prezidenta Společnosti mladých agrárníků ČR Pavla Moulise hledají zdroje, jak se na farmě lépe uživit, respektive, jak si zvýšit svoji životní úroveň. Proto řada z nich hledá ještě jiné alternativy. Jde zejména o farmáře, kteří pracovali v jiné profesi, ale pak převzali statky po svých rodičích či prarodičích a vrátili se k zemědělskému hospodaření,“ dodal. Největší měrou se podle něj pouštějí zejména do zpracování své produkce a služeb. Kromě toho se podle tajemníka Asociace soukromého zemědělství ČR Jaroslava Šebka farmáři zaměřují zejména na služby pro obec. „Teď je snít, tak odklízějí snít, v létě zase sekají příkopy. Když je někde potřeba přistavit valník, tak ho přistaví. Dělají prostě všechno, co je v obci potřeba,“ prohlásil Šebek. Podle něj však nová vyhláška, která byla vloni schválena a měla usnadňovat prodej ze dvora, sedlákům situaci příliš neulehčuje. Šebek míní, že šlo sice o dobrý záměr, ale kvůli pádu předchozí

vlády nebyl zrealizován až do konce, do konkrétní podoby.

Podpora diverzifikace

Nezemědělské činnosti farmářů jsou podporovány z unijních prostředků v rámci Programu rozvoje venkova v ose III. Peníze směřují na rozvoj nezemědělské produkce, podporu zaměstnanosti a zlepšení kvality života ve venkovských oblastech. Opatření III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy je zaměřeno na výstavbu, modernizaci, nákup budov, strojů, technologie a zařízení sloužící k diverzifikaci činnosti zemědělských podnikatelů směrem k nezemědělským činnostem včetně výstavby decentralizovaných zařízení pro využití obnovitelných zdrojů paliv a energie (bioplynové stanice, kotelny na biomasu, zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv). V ose III v opatření 1.2 je podporována drobná výroba, řemesla a služby pro hospodářství a obyvatelstvo. Dále je podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení osmi procent energie z obnovitelných zdrojů. V rámci této osy se podporuje i agroturistika. Jde o vybudování ubytovacích zařízení včetně stravování, sportovních zařízení, půjčoven sportovních potřeb a další turistické infrastruktury v obcích do 2000 obyvatel. Peníze na podporu zpracování produktů byly pak vyčleněny v ose I. Opatření 1.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům je zaměřeno na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků a na rozvoj inovací. Finance jsou určeny na hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování, uvádění na trh, vývoje nových produktů, procesů a technologií.

Jak uvedl tiskový mluvčí Státního země-

dělského intervenčního fondu (SZIF) Marek Ženkl, v rámci opatření osy III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy a .III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje zemědělci nejčastěji žádali o podporu na projekty výstavby a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv, kde SZIF přijal 96 žádostí. Následovala výstavba a modernizace bioplynové stanice (88 žádostí) a výstavba a modernizace kotelny a vytopen na biomasu (50 žádostí). O dotaci na projekty v oblasti zpracování dřeva, výroby dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku zažádalo 22 zájemců. „Na opatření, v rámci kterých se žádalo na uvedené činnosti, byl příjem v prvním, druhém, třetím, a šestém kole příjmu žádostí Programu rozvoje venkova,“ doplnil Ženkl. Podle něj v opatření osy III. 1. 1. fond schválil celkem 200 žádostí s dotací 1,65 miliardy korun a v opatření III.1. 2. to bylo 624 žádostí s dotací 971, 4 milionu korun. Příjem žádostí na opatření osy III. se uskuteční i v rámci devátého kola, které bude zahájeno 16. února a potrvá do 8. března.

(Zdroj: agroweb.cz ,autor: Zuzana Fialová)

Farmáři, spojme se na webu

Blokovat traktory silnice a vylévat demonstrativně mléko do polí? Farmář František Němec z Netína na Žďársku možná přišel na zajímavější způsob, jak zajistit rentabilní prodej svých produktů. Už roky nabízí mléčné výrobky své farmy přímo spotřebitelům, včetně těch jihomoravských. Nyní jde ještě dál - spustil webové stránky, na kterých chce sestavit databázi zemědělců, kteří nabízejí své výrobky z farmy přímo zákazníkovi. „Spotřebitelé tak nakupují čerstvé produkty přímo od výrobce levněji, farmáři zase mají vyšší zisk, než kdyby prodávali do velkoobchodu,“ vysvětlil Němec. Problémem prodeje na vlastní pěst je však propagace. „Oslovovat nové zákazníky není pro malé výrobce snadné,“ ví Němec. To byl i jeden z důvodů vzniku nového internetového portálu www.najdisisvehofarmare.cz.

Web by měla v nejbližší době doplnit propagační kampaň, na niž se složí sami zemědělci. „Sám jsem řešil problém, jak oslovit další zákazníky. Na to je dobrá reklama, ale ani za sto tisíc nic účinného nepořídíte. Když se s farmáři, kteří nabízejí přímý prodej, na propagaci složíme, oslovíme větší množství lidí za menší částky,“ řekl Němec. „Chtěl bych vytvořit pomocí stránek kvalitní značku a poskytnout stoprocentní servis zákazníkovi, který utrácí peníze na venkově,“ dodal. (pokračování na straně 17)

Podpora pro regionální značky

Kromě známé značky pro kvalitní potraviny Klasa se postupně objevují různé značky pro regionální produkty. Přestože nemají mnoho prostředků na svou propagaci, získaly si již oblibu mnohých konzumentů. Ačkoliv ve většině případů jde pouze o místní výrobky, zájem o ně podle ministra zemědělství Jakuba Šebesty projevily i některé obchodní řetězce. Každá regionální značka má svůj název a také vlastní pravidla, podle nichž ji mohou potraviny získat. Na otázky týkající se záměru na vybudování jednotné značky Regionální potravina odpověděl Hugo Roldán, ředitel odboru komunikace a styku s veřejností ministerstva zemědělství.

Jednotlivé regionální značky pro kvalitní potraviny již nějakou dobu existují a vypadá to, že se osvědčily a mají své příznivce. Proč by měla vzniknout jednotná regionální značka?

V poslední době se hodně diskutuje o kvalitě potravin, na náš trh se valí množství výrobků, o nichž spotřebitel často neví, odkud pocházejí, kdo je vyrobil a jejichž kvalita je také diskutabilní. Zákazník má přitom plné právo na kvalitní zboží a na podrobné informace o něm. Říká se, že kvalita se prosadí sama, ale mnohdy je to běh na dlouhou trať, zejména v dnešní době, kdy ekonomická krize tlačí dolů kupní sílu obyvatelstva. To je jeden z důvodů, proč ministerstvo zemědělství chce nastartovat nový projekt, který má

podpořit spotřebu regionálních potravin a zviditelnit je. Cílem informační kampaně na podporu regionálních potravin je zvýšit zájem lidí o to, co se vyrábí v jejich okolí, a povzbudit je, aby dávali přednost regionálním potravinám a posílili jejich hrdost na kraj, v němž žijí. Mělo by být samozřejmostí nakupovat místní potravinářské produkty. Tyto potraviny jsou díky krátkým distribučním cestám mnohem čerstvější než ty, které k nám putují z velké dálky. Čerstvější regionální potraviny mívají proto zpravidla lepší chuť i cennější nutriční vlastnosti. Důležitá je rovněž skutečnost, že čím blíže jsou potraviny ke spotřebiteli, tím méně je zatíženo životní prostředí při jejich dopravě. Velmi pádným důvodem je také podpora zaměstnanosti v daném regionu. Prosperující zemědělci, zpracovatelé i prodejci pak představují záruku udržení, nebo dokonce rozšíření počtu pracovních míst.

Značka Regionální potravina v žádném případě nemá nahradit existující regionální značky, ale naopak má pomoci v jejich propagaci. Tyto značky – například Pardubický mls, Chutná hezky jihočesky či Zlatý hrnek Jižní Moravy – mají na trhu již svoji hodnotu. Nejde nám tedy o to, je zastíňovat, ale naopak je zastřešit novou značkou. Účelem je dát nové značce stejná pravidla a podpořit existující značky kvality větším obnosem peněz, než jsou kraje schopny dát na tento účel. Jednotná pravidla pro novou značku vypracujeme společně s Potravinářskou komorou ČR, Agrární komorou ČR a Asociací krajů. Ještě je třeba říci, že není nutné, aby každý kraj měl svou značku pro místní kvalitní potraviny. Je to dobrovolná iniciativa. Předpokládáme, že kraje, které se zatím k regionálním značkám kvality potravin staví rezervovaně, se připojí v okamžiku, kdy budou vidět, že propagační kampaň má nějaké výsledky. Touto kampaní nechceme tak říkajíc „objevit Ameriku“, naše země se tímto krokem chce připojit k řadě vyspělých států, které podobné podpůrné programy již delší dobu úspěšně využívají.

Mluvíte o podpoře značky. Znamená to, že jsou již na tento účel vyčleněné nějaké peníze a kolik by to mělo být?

Na regionální značku je vyčleněno 50 milionů korun, na nichž se shodli poslanci. O mechanismu správy a distribuci těchto peněz v současné době jednájí zainteresovaní partneři. Ministerstvo zemědělství navrhne společně s Potravinář-

skou komorou, Agrární komorou a Asociací krajů potřebnou propagační kampaň. Peníze jsou zatím pro letošní rok, ale snažíme se, aby je bylo možné je zajistit i napřesrok. Budou pod přísnou kontrolou zmíněných organizací. Je pravděpodobné, že značku Regionální potravina a pravidla pro její udělování představí ministr zemědělství Jakub Šebesta na letošním veletrhu Salima.

Jaké bude mít značka využití? Najdeme ji jen na obalech potravin?

Výrobce bude mít na obalu svého produktu nadále již zavedenou regionální značku, tedy například Chutná hezky jihočesky, a kromě ní použije, bude-li chtít a bude-li mít značku udělenou, i jednotné logo Regionální značky. Tímto logem mohou být označeny i v prodejnách regály, kde se budou prodávat výrobky oceněné jednotlivými regionálními značkami. Logo bude možné dát ve velkých prodejnách i do stop, které na zemi vedou k místu, kde se budou potraviny s těmito značkami prodávat, apod. Také obchodník, který tyto potraviny prodává, může mít příslušné logo například na dveřích obchodu. Není tedy nutné, aby se na nějakém výrobku vršily značky, ale jednotné logo by mělo sloužit tomu, aby se spotřebitel v obchodě lépe orientoval, kde najde kvalitní regionální potraviny. Přesnější informace a později i pravidla naleznou zájemci na internetové stránce www.regionálnipotravina.cz.

(Zdroj: agroweb.cz autor: Libuše Alterová)

Miliarda korun na program venkova navíc

Výbor pro rozvoj venkova 20. ledna rozhodl o navýšení finančních prostředků z Evropského plánu hospodářské obnovy pro Českou republiku o více než jednu miliardu korun. Dodatečné finanční prostředky budou moci podpořit v České republice přibližně tři sta projektů Programu rozvoje venkova. Celkové navýšení pro všechny členské státy Evropské unie v rámci Barrosova balíčku činí přibližně 26 miliard korun, což je v přepočtu asi jedna miliarda eur. Informoval o tom mluvčí ministerstva zemědělství Petr Vorlíček.

„Navýšení finančních prostředků pro Program rozvoje venkova o více než jednu miliardu korun představuje velmi dobrou zprávu pro náš agrární sektor, podpora poplyne především do krizí zasaženého sektoru mléka, na obnovitelné zdroje a na zmírnění změny klimatu,“ sdělil ministr zemědělství Jakub Šebesta.

Česká republika zvolila při využití dodatečných peněz strategii koncentrovat podpory k naplnění stávajících cílů programu. Po analýze cílů a zohlednění zkušeností z dosavadní realizace Programu rozvoje venkova byl navýšen rozpočet zejména pro opatření Modernizace zemědělských podniků asi o 640 milionů korun a pro opatření Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům zhruba o 350 milionů korun. Tyto prostředky tak pomohou k investování více než stovce žadatelů - chovatelů dojeného skotu a zpracovatelů mléka a mléčných výrobků do ustájení, technologií dojení či zpracování mléka a mléčných výrobků. Další sto projektů

je možné podpořit i v oblasti skladování statkových hnojiv, využívání energeticky úsporných materiálů nebo při ochraně proti nepříznivým klimatickým jevům. Rozpočet určený pro investice k využívání obnovitelných zdrojů v rámci opatření Diverzifikace činností nezemědělské povahy a Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje byl navýšen asi o 135 milionů korun v každém opatření, což znamená podporu pro zhruba deset bioplynových stanic. Úspěšně realizované projekty pak přispějí k naplnění závazků České republiky - dosáhnout v roce 2010 podílu spotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů ve výši osm procent. V rámci opatření Pozemkové úpravy budou v rám-

ci dodatečného rozpočtu ve výši kolem 190 milionů korun podporována vodohospodářská opatření sloužící ke zlepšení vodního režimu v krajině s cílem zadržování vody v krajině, snížení rizika eroze a povodní. Vyčleněné prostředky umožní podporu asi dvaceti projektům pozemkových úprav.

Schválení návrhu flexibilního využití finančních prostředků Evropskou komisí předcházela řada jednání i na nejvyšších úrovních. Nevládní organizace svými argumenty o významnějších prioritách malých obcí podpořily stanovisko ministerstva zemědělství a schválen tak byl původní návrh odsouhlasený monitorovacím výborem Programu rozvoje venkova. (Zdroj: agroweb.cz autor: Eva Seifertová)

Živnostníci mohou získat značku „Haná“

Olomoucký kraj - Na vývěskách obecních úřadů se objevily plakáty vyzývající výrobce, aby se pro své produkty snažili získat značku „HANÁ – regionální produkt“.

V nejbližších týdnech budou takto označeny první výrobky, u nichž je garantován původ, originalita a vazba k regionu. Zavedení systému značek na území Hané finančně podpořil i Olomoucký kraj.

Podobné značení už funguje v deseti regionech České republiky. Výrobky či produkty, které je nesou, musí splňovat řadu náročných kritérií. „Certifikát zaručuje nejen skutečně místní původ výrobku, ale také jeho kvalitu a šetrnost vůči přírodnímu prostředí. Značku tak získávají produkty vyrobené tradiční technologií, ručně nebo z místních surovin. Výjimečné jsou vysokou kvalitou a jedinečností ve vztahu k regionu,“ vysvětlila Dominika

Doláková ze sdružení Aktiv+, které regionálním koordinátorem projektu.

Ověřte i jehněčí produkty

V sousedství používají značení regionálních výrobků například v Moravském krasu. Držitelem certifikátu jsou třeba manželé Vítkovi, kteří mají ovčí farmu v Kunštátě. „Nám tato značka pomohla s odbytím jehněčího masa do některých lep-

ších hotelů. Jejich manažeři upřednostňují domácí produkty před masem australským či novozélandským,“ prozradil majitel farmy Vladislav Vítek.

Někteří živnostníci oslovení agenturou zatím z různých důvodů váhají. „Od značky žádný konkrétní přínos neočekávám, beru to spíše jako prezentaci našeho regionu v ostatních částech republiky. Já sama zatím přihlášku k certifikaci zvažuji, protože Brodek u Konice, kde sídlíme, už vlastně Haná není,“ vyjádřila svůj názor Miloslava Zatloukalová, která vyrábí ozdobné předměty ze slámy.

O přidělení značky rozhoduje nezávislá komise podle schválených pravidel,“ ujistila Dominika Doláková s tím, že zemědělci, živnostníci, malé a střední firmy mají jedinečnou šanci získat pro svůj výrobek prestižní značku.

(Zdroj: denik.cz, autor: Pavel Moš)

Farmáři obětí cenové války řetězců

Copa/Cogeca varovala včera, že evropští farmáři jsou obětí cenové války obchodních řetězců a požaduje od politiků unie, aby v této věci rozhodně jednali. „Je to nepřijatelná situace. Tlak na snížení obchodních cen ždímá celý potravinový řetězec.“ Prohlásil generální tajemník Copa/Cogeca Pekka Pesonen. Pokles farmářských cen, který není kompenzován snížením cen výrobních nákladů, vyvolává podle něj neúnosný tlak na producenty. Jak Pesonen připomněl, i to je důvodem, proč se podle odhadu Eurostatu propadl loňský příjem na pracovníky v zemědělství v průměru Evropské unie o 12,2 procenta. Upozornil, že v mnoha případech nutí tento tlak farmáře, aby ukončili svou činnost. Agresivní cenová soutěž podle něj také omezuje výběr spotřebitelů a způsobuje problémy v produkci sezónních komodit, jako je například ovoce a zelenina.

Copa/Cogeca proto žádá Evropskou komisi, členy Evropského parlamentu a ministry zemědělství států unie, aby rychle začali konat. O problému jednají v těchto dnech europoslanci. Komise by měla koncem roku předložit návrh legislativních norem, které mají pomoci řešit situaci v potravinovém řetězci.

(Zdroj: Agroweb.cz, Autor: Alterová Libuše)

V Němčicích se stále zvoní v kostele ručně

Malý, nenápadný, přesto významný. V roce 1994 byl Ministerstvem kultury České republiky němčický kostel prohlášen kulturní památkou. První písemná zmínka o Němčicích pochází z roku 1358, kdy tvořily část Doubravického panství. V roce 1529 byla obec přidělena k Rájci.

Pověsti vyprávějí, že tam, kde dnes stojí Němčice, stálo kdysi veliké město, vystavěné a obývané převážně horníky, kteří těžili železnou rudu v dolech západně od Němčic. Postupně jak byly rudné doly vytěženy, těžba slábla a horníci odcházeli za prací jinam – převážně do Rakous a Bavorska. Dnes jsou zatopené doly zdrojem pitné vody pro široké okolí.

Původ kostela není znám. Z dochovaných písemných materiálů vyplývá, že byl postaven někdy v první polovině čtrnáctého století, později dostavován a renovován v roce 1844, kdy získal svou nynější podobu.

„Zvláštností je, že tady máme obráceně umístěný oltář, není na východ, jak bývá ve většině kostelů zvykem, ale na západ,“ upozornil František Syka z Němčic. Stalo se to při přestavbě v roce 1785. Tehdy byl přistavěn na západní straně stavby presbytář, oltář byl přenesen a na jeho místě vestavěn dřevěný kůr.

Nad oltářem visí na stěně obraz svatého Mikuláše, kterému je kostel zasvěcen. Velké barevné plátno obrazu je v jednoduchém dřevěném rámu. Za svatým Mi-

kulášem, který je zobrazen jako biskup, se nachází krajina s němčickým kostelem. Obraz je kopií díla, jehož původ není znám. Protože byl originál značně poškozen vlhkem, v roce 1965 jej přemaloval Josef Václavovič.

Kostelík je 15,5 metru dlouhý, 7 metrů široký a 6,5 metru vysoký. Asi ve dvou třetinách délky kostela vyčnívá drobná věž s pláštěm z měděného plechu, zakončená křížem. Ve věži visí dva zvony, oba z 16. století. Zvonovina obsahuje i stříbro. „Zvony se tedy nehodily ve válce na lití vojenských děl, a proto nebyly nikdy zabaveny,“ vysvětlil Syka.

Slitina má vliv na jejich jasný a vysoký hlas. „Památkáři nedovolili zvony elektrifikovat, takže ještě v devadesátých letech jsme chodili skoro každý den zvonit ručně. Pravidelně se zvonilo v sobotu a v neděli večer klekání, a v týdnu jak to šlo,“ vzpomněl František Syka.

V roce 1996 do kostela přidali jeden nový zvon, ten je již poháněn elektřinou. Pravidelné zvonění tedy obstará tento zvon, a když je třeba, aby se rozezněly všechny tři, například při pouti nebo při pohřbech, zvoní se i nadále ručně. „Pouť by měla být správně na Mikuláše, ale protože je to v zimě, předkové zavedli pouť na svátek Božího Těla,“ řekl Syka. Tento svátek je pohyblivý v závislosti na Velikonocích, a zpravidla vychází na červen.

(Zdroj: denik.cz, autor: Marie Hasoňová)

Pivovar Černá Hora míří do skupiny K Brewery

Pivovar Černá Hora se nejspíše nejpozději od března stane sedmým členem tužemské pivovarnické skupiny K Brewery, která o tom dnes informovala v tiskové zprávě. V současné době K Brewery vlastní pivovary v Jihlavě, Protivíně, Vysokém Chlumci, Klášteře Hradišti nad Jizerou, Hlinsku v Čechách a Uherském Brodě, v pivovaru Černá Hora je spolumatel. Šéf a majitel černohorského pivovaru Jiří Fusek svůj záměr prodat skupině svou polovinu podniku v tomto týdnu potvrdil Deníku.

Podíl v Pivovaru Černá Hora skupina K Brewery získala již v roce 2007. „Černá Hora byla vůbec prvním pivovarem, jehož část jsme pořídili,“ uvedl Zdeněk Radil, předseda představenstva K Brewery Group. Upřesnil, že K Brewery v současné době ještě není vlastníkem pivovaru, neboť značný podíl v pivovaru patří brněnské společnosti Sokato. „Se společností Sokato jsme se dohodli na opci na následnou koupi pivovaru,“ dodal Radil.

Převzetí Černé Hory bude podmíněno

splněním odkládacích podmínek, jež se týkají především jednání s úvěrujícími bankami. „V tom nevidím problém, nejpozději od 1. března 2010 bychom chtěli pivovar převzít,“ řekl Radil.

Zároveň je podle něj třeba počkat na výsledky zkoumání Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Ten prověří, zda začlenění Pivovaru Černá Hora do K Brewery bude v souladu s pravidly spouštění soutěžitelů.

„Z těchto důvodů budeme o dalším postupu informovat až po získání stanoviska ÚOHS a dokončení celého procesu,“ uzavřel Radil.

Černohorský pivovar patří s jednoprocenním podílem na českém trhu k největším z malých pivovarů v ČR. V roce 2008 dodal na trh přes 160 tisíc hektolitrů piva. Loni od ledna do srpna i v době ekonomické krize prodal 115 tisíc hektolitrů piva, což je meziročně stejně jako od ledna do srpna 2008. Tržby se loni do srpna zvýšily o 4,2 procenta na 186 milionů korun.

(Zdroj: E15.cz)

Postaví moderní Boží muka

Z prstence zakotveného v zemi vyčnívá třiatřicet dřevěných stél. Nad tím vším ční velký kovový kříž. A na něm je vytesáno. „Bůh žehnej tomuto kraji.“ Podobný pohled bude čekat poutníky už na jaře letošního roku.

Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně a Školní lesní podnik Křtiny se totiž rozhodli vystavět u Křtin nová Boží muka. Chtějí jimi vzdát hold místnímu děkanovi, dřevu i kraji.

„V tomto roce uplyne šedesát let od vysvěcení křtinského děkana Tomáše Prn-

ky na kněze. Protože má nemalý podíl na tom, jak chrám ve Křtinách vypadá, rádi bychom mu tím vzdali hold,“ přiblížil ředitel Školního lesního podniku ve Křtinách Jaroslav Martínek. Kromě poděkování děkanovi Prnkovi by se měl památník stát součástí souboru Božích muk v okolí. Jen bude na rozdíl od mohutných kamenných pomníků vypadat jinak. „Památníkem zamýšlíme vnést do podobných staveb prvek jedenadvacátého století. Proto jsme se rozhodli pro moderní stavbu, která by měla být zároveň i osla-

vou krásy dřeva,“ vysvětlil Martínek.

Boží muka by měla stát na kopci kousek od Křtin. „Vybrali jsme místo na kopci východně od křtinského chrámu. Když půjdou poutníci do Křtin, můžou u památníku spočinout a zároveň se jim otevře pohled do údolí přímo na chrám,“ popsal vedoucí technického oddělení ŠLP Křtiny Jan Waidhofer.

U neobvyklých Božích muk se budou moct poutníci zastavit už na jaře tohoto roku. Vysvětit ho 1. května přijede z Říma kardinál Giovanni Coppa. „Vysvěcení památníku bude totiž součástí oslav osmisetletého výročí zjevení Panny Marie ve Křtinách,“ dodal Martínek.

(Zdroj: denik.cz, autor: Vladěna Šebelová)

Kamélie z Rájce má i svatý otec

Pestrá směsice nádherných květů. Kam až oko dohlédne. Když se na Blanensku řekne kamélie, většinou se jedním dechem dodává zámek Rájec-Jestřebí. Tohle spojení totiž funguje už od počátku sedmdesátých let, kdy do Rájce přivezli první matečné rostliny kamélií.

Zahradníci je za léta vyplali v unikátní sbírku, která každoročně zdobí komnaty rájeckého panství. Tradiční výstava je v zámku na programu sice až koncem února, ale kvetoucí kamélie mohou lidé obdivovat ve skleníku již od úterý 2. února. „Kaméliím chybělo slunce a zatím kvetou pomaleji. V plném rozpuku budou právě v době, kdy otevřeme výstavu. Ale i tak se je v zámeckém skleníku na co dívat. Kromě kamélií máme i jiné jarní květiny. Ty si mohou lidé společně s kaméliemi, pokud mají zájem, ve skleníku koupit,“ poznamenal zámecký zahradník Evžen Kopecký s tím, že se sbírku snaží Ráječtí obohacovat a pečlivě o ni pečují.

V současnosti čítá unikátní sbírka sedmasedmdesát klasických i méně známých odrůd kamélií. „Sbírání kamélií bylo v devatenáctém století zábavou šlechty. Pro kamélie se stavěly zvláštní skleníky nebo se jimi zdobily zimní zahrady,“ dodal Kopecký.

Loni si sbírku v komnatách rájeckého zámku prohlédlo přes tři tisíce lidí. Podle kastelánky Jany Kopecké to bylo méně než v předchozích letech. „Rekord v návštěvnosti výstavy jsme zaznamenali v roce 2002, kdy sbírku vidělo asi osm tisíc lidí. V průměru přijede tak čtyři až pět tisíc lidí. Hodně záleží na počasí,“ řekla Kopecká a dodala, že letos společně s

kaméliemi vystaví Ráječtí v zámku i paličkované a šité krajky. A to díky spolupráci s Muzeem krajky z Vamberka a tamní krajkářskou školou.

Na výstavu se chystají také lidé z Adamova, pro které městské kulturní středisko připraví zájezd. Podobně jako v minulých letech. „Na výstavu kamélií do Rájce-Jestřebí jezdíme. Je to vděčný výlet. Lidé si prohlédnou zámek, skleník a nějakou květinu si vždycky taky koupí,“ řekla vedoucí městského kulturního střediska Adamov Jitka Králíčková.

Krásu kamélií z Rájce-Jestřebí obdivují i za hranicemi Blanenska. Loni výstava putovala do Strahovského kláštera a letos se ze zámku přesune v březnu do kláštera v Rajhradu. Při loňské návštěvě papeže Benedikta XVI. v Brně mezi záplavou darů pro svatého otce rovněž nechyběly kamélie z Rájce. „Svatý otec má prý sbírku kamélií, tak snad se mu ty naše líbily,“ usmála se Kopecká. (Zdroj: denik.cz, autor: Jan Charvát)

Jeskyně Býčí skála nabízí pohled do pravěku

Jen o květnových víkendech je od 9:00 do 16:00 výjimečně přístupná jeskyně Býčí skála v Moravském krasu. Toto místo je proslulé především tím, že zde badatel Jindřich Wankel objevil bronzového býčka a stopy pravěkého osídlení ze 6. století před naším letopočtem.

„Na místě archeologického naleziště v Jižní odbočce je připravena rekonstrukce magdalenského sídliště pravěkých lovců, z muzea máme zapůjčené kosterní nálezy mamutů, různé parohy, kůže, stan i ukázky pravěkých nástrojů a také výklad archeologa,“ láká Aleš Pekárek ze speleologické skupiny Býčí skála.

Obdivovat však lze také originál více než dva a půl tisíce let starého náramku, nebo repliku halštatského žezla i s býčkem. „V sobotu zdolalo asi 800 metrů dlouhou

prohlídkovou trasu Býčí skály přes pět set návštěvníků,“ uvedl Pekárek.

(Zdroj: idnes.cz)

Křtiny - starobylé poutní místo

Krasová oblast jižní Moravy láká nejen svými přírodními úkazy. Za pozornost určitě stojí i lidské výdobytky. Jedním z nich je mariánské poutní místo ve Křtinách u Brna.

Obec Křtiny najdeme severně od Brna ve směru na Jedovnici. Podle staré pověsti ve zdejší údolí křtili věrozvěstové Cyril a Metoděj a jejich žáci. Tato historie přičkla místu starobylý název Vallis babtismi - údolí křtu -Křtiny. Jeho domi-

nantou je bezesporu kostel Jména Panny Marie, ve kterém se pravidelně konají poutní mše.

Již na počátku 13. století se do křtinského údolí vypravili premonstráti z opatství v Zábřdovicích u Brna a jali se zde vybudovat malý kostel a klášter. Současná barokní stavba však pochází až z 18. století a byla vybudována podle projektu stavitele Giovanniho Santiniho.

Za pozornost stojí jeho vnitřní výzdoba, která je spolu s architektonickým řešením považována za jednu z nejceněnějších památek barokního slohu na Moravě.

Kostel je zasvěcen Panně Marii, jejíž sochu najdeme na hlavním chrámovém oltáři. Podle pověsti byla socha nalezena za silné bouře v nedalekém lesíku. Lidé sochu odnesli a umístili do kostela a na jejím nalezišti pak postavili posvátný sloup. A Panna Marie jim to prý nikdy nezapomněla.

Když po skončení třicetileté války začala v kraji řádit morová epidemie, věřící se vydali žádat o pomoc na posvátná místa. Historie praví, že mor ustal teprve po návštěvě ve Křtinách.

Součástí chrámu je i nevelký ambit s rajs-kým dvorem s barokní kaplí sv. Anny. Obrazy na zdech ambitu připomínají zbožnost a úctu k Panně Marii Křtinské. Vtěsné blízkosti chrámu stojí zámek vystavěný z původní dvoupatrové barokní rezidence zábrdovických mnichů. Budova dnes slouží pro účely Školního lesní-

ho podniku Vysoké školy zemědělské v Brně.

Pokreslené lebky

Největší zajímavostí, kterou ukrývají zdi křtinské kostnice, je 12 lidských lebek označených (zřejmě v 17. století) na čele černou kresbou ve tvaru vavřínového věnce a písmene T. Jedná se o jediné malované lebky objevené na našem území a tímto zvláštním způsobem byly zřejmě označeny tělesné ostatky významných lidí. Objevení krypty pod chrámovou věží v roce 1991 tedy patří k významným speleologickým počínům. Unikátní kostnice je přístupná veřejnosti od října 2005.

Ke Křtinám patří kromě barokní dominy také unikátní přírodní park - Dendrologické arboretum Křtiny, které v letech 1929-1930 založil profesor Augustin Bayer na školním lesním statku.

Na 23 hektarech plochy můžeme shlédnout dřeviny z celého světa, sbírka 250 druhů vrb patří k největším v Evropě. Akde je najdeme? Mezi obcemi Křtiny a Jedovnice, autobusovou linkou Brno-Jedovnice, odjezd ze zastávky Stará Osada, výstup na zastávce Jedovnice-hájenska na Lukách (zastávka je na znamení). Vpřípadě přepravy vlastním vozem je možné zaparkovat přímo u Arboreta.

A pokud se vydáte na kole, v okolí Křtin na vás čekají další přírodní zajímavosti v podobě krasových jevů.

Třeba jeskyně a propasti v Křtinském údolí či Rudické propadání nedaleko Jedovnice. Ale o nich až příště.

(Zdroj: denik.cz, autor: Lenka Ivánková)

Lézt po skalách se dá ve Sloupu i na Holštejně

Skály v Moravském krasu jsou oříškem i pro zdatné lezce. Ne náhodou vyrostl na oklouzáném vápenci jeden z nejlepších lezců světa, Adam Ondra z Brna. A tuto luxusní lezeckou lokalitu mají Brňané hned za humny. Ve Sloupu, Rudici nebo na Holštejně se však najde dost jednoduchých cest i pro začátečníky.

Asi nejnámější věží, kde si začínající lezci zkouší pohyby, je Hřebenáč ve Sloupu na Blanensku. Po této skále dokonce dostala vesnice jméno. Cesta z Brna k ní trvá půl hodiny vlakem do Blanska a odtud 40 minut autobusem do Sloupu. Věž je přímo u vchodu do Sloupsko-šošůvských jeskyní. Nedaleko je občerstvení i parkoviště.

Na Hřebenáči jsou pro úplné novice čtyři cesty obtížnosti 4 a zhruba deset cest obtížnosti 5. Lehčí cesty jsou zde maximálně dvacet metrů dlouhé. Leze na nich nejvíce lidí, a jsou proto dost oklouzáné a lezení není tak příjemné.

Proto je lepší zapátrat v lezeckém průvodci a najít si cesty, které nejsou tak „na ráň“. Například kniha Moravské skály se dá koupit v obchodě s lezeckým vybavením a elektronický průvodce je na internetových stránkách www.lezec.cz.

Ve Sloupu jsou totiž další věže, třeba Indie nebo Evropa. I na nich se dají najít krásné cesty s nízkou klasifikací. Čtyřmi hvězdičkami se pyšní „Grand prix“ i „Květy zla“ v lokalitě Nad Poustevnou.

Na rozdíl od turisticky oblíbeného Slou-

pu je Holštejn opuštěné místo. Končí tady cesta, poslední autobus odtud jezdí do Brna v sedm večer. Ve vesnici je ale restaurace, kde dělají například grilované fazolky a topinky. Lezení je tady těžší než ve Sloupu, lehčí cesty jsou vlevo na věži Lidomorna a vpravo na Vaňousových dírách.

Vybavení je v Česku předraženo

Kdo chce jet lézt do Krasu, musí mít kromě průvodce i lezecké vybavení. Lano, dvojité karabiny, úvazky, lezečky a jisticí pomůcky se dají koupit na několika místech v Brně.

V Česku je ale lezecké vybavení velice předraženo. Spojit lezení a výhodnou koupi vybavení lze například v Italském městečku Arco u Lago di Garda.

Velkým nepřítelem lezce je déšť, a proto vznikly umělé lezecké stěny. V Brně nedávno otevřeli úplně novou, velkou tréninkovou stěnu v Maloměřicích. Je zde padesát cest od klasifikace 4 a vstupné činí 90 korun na neomezenou dobu.

(Zdroj: idnes.cz, autor: Barbora Fialová)

Na programy venkova 5 mld. eur

Výbor pro rozvoj venkova hlasoval o posledních návrzích členských států a regionů na využití prostředků určených na plán obnovy EU, kontrolu stavu reformy společné zemědělské politiky (SZP) a ostatní převody v rámci SZP. Tyto peněžní prostředky by měly přinést řešení otázek spojených s hospodářskou krizí, s krizí v odvětví mléka a se změnou klimatu. Všechny programy rozvoje venkova byly v době od října 2009 do ledna 2010 modifikovány a nyní je k dispozici dodatečná částka, asi pět miliard eur. Tato suma může být investována do zemědělství, životního prostředí a širokopásmového připojení ve venkovských oblastech. Informoval o tom mluvčí Zastoupení Evropské komise pro Českou republiku Martin Stašek.

Výbor pro rozvoj venkova na svém zasedání v lednu 2010 hlasoval o sedmi posledních úpravách. Většina finančních prostředků bude vynaložena v oblastech biologické rozmanitosti (31,2 %, to je 1,5 miliardy eur) a vodního hospodářství (28,9 %, což je 1,3 miliardy eur). Na restrukturalizaci mlékařenského průmys-

lu připadlo 14,5 % z celkového rozpočtu (0,7 miliardy eur), na opatření v oblasti změny klimatu 14,2 % (0,7 miliardy eur) a na podporu obnovitelných zdrojů energie 5,6 % (0,3 miliardy eur). Ve venkovských oblastech je důležitou politickou otázkou i rozvoj širokopásmové infrastruktury. Právě do širokopásmového připojení proto rozhodly členské státy investovat 35 % finančních prostředků z plánu EU určených na obnovu hospodářství, což představuje 360,4 milionu eur z celkové částky jedné miliardy eur, která je k dispozici.

„Současná hospodářská a environmentální situace vyžaduje jednat – a stejně tak na venkově jako v našich městech,“ řekla Mariann Fischerová Boelová, komisařka pro zemědělství a rozvoj venkova. „Na evropské úrovni podnikáme rázná opatření v mnoha oblastech. Kontrola stavu reformy SZP a Plán evropské hospodářské obnovy přinesly nové finanční prostředky, které mohou pomoci řešit nejpalčivější problémy, jako je restrukturalizace mlékařenského průmyslu a boj se změnou klimatu. Je na členských stá-

tech a regionech, aby tyto prostředky rozumně využily.“

Po kontrole stavu reformy společné zemědělské politiky (SZP) a některých převodech v rámci SZP v roce 2009 byl členským státům dán k dispozici dodatečný rozpočet ve výši 3,9 miliardy eur, aby jej použily v oblasti rozvoje venkova. K těmto rozpočtovým prostředkům byla přidána další miliarda eur z Plánu evropské hospodářské obnovy a při tom se doplnila další prioritní oblast týkající se vytvoření a modernizace širokopásmové struktury ve venkovském prostředí.

Členské státy a regiony budou každoročně podávat zprávu o veškerých výdajích v rámci programů rozvoje venkova i o jejich dopadu. Od roku 2010 se to bude týkat i dodatečných finančních prostředků vložených do stávajících programů rozvoje venkova v důsledku kontroly stavu reformy SZP a Plánu evropské hospodářské obnovy.

Informace členských států o programech rozvoje venkova naleznete na této internetové adrese: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/countries/index_en.htm.

(Zdroj: www.agroweb.cz, autor: Eva Seifertová)

Moravská vesnička má větší betlém

Hodují u piva a jitrnic, tancují při muzice, řežou dřevo nebo hrozí holí. Víc jak tisícovce figurek vdechl Miroslav Mužík z Blanska život. Pohyblivou Moravskou vesničku obohatil vloni o betlém, ten letos o šest metrů zvětšil.

Moravskou vesničku Mužík postupně vyřezal v bytě jedna plus jedna. Nyní tvoří v prostorách ČKD. „Hlavičky figurek jsou ze sádry, těla ze dřeva. Mám kolem padesáti budov, ty jsou z tvrzené lepenky,“ popisuje Mužík. Obyvatelé vesničky se navíc pohybují. Pohání je osmatřicet motorků ze stěračů. V budoucnu jich bude vrčet jednou tolik. Mužík totiž usiluje o vesničku s dvěma tisíci obyvateli.

Zatímco nyní každé stavení či kostel vytvořila betlémářova fantazie, brousí si zuby i na blanenskou starou cihelnu, josefovské pece či pivovar. „Mlýnu uberu vítr, aby zpomalil, poteče tam i opravdová voda. Po novém roce plánují začít dělat i interiéry všech domů. Prosklenými okny pak návštěvníci nakouknou dovnitř,“ dodává muž.

Bohužel plánuje své dílo časem zakrýt plexisklem. Raritu totiž poškozují nezbedné děti. „Přítom oprava jediné figurky mi zabere i dvacet hodin,“ postěžuje si Mužík. Ten Moravské vesničky zasvětil přes třicet tisíc hodin práce, tedy devět

let svého života. V současnosti do vesničky zavítají i nevidomí. Ti si mohou jednotlivé výtvořiny osahat.

Mezi lidmi slaví Moravská vesnička úspěch. Jednou dokonce Mužík dostal netradiční nabídku od skupiny cyklistů. „Mezi figurkami poznali alespoň sedm lidí z jejich dědiny. Pak mi poslali mailem fotky a chtěli, abych je do vesničky také vypočetl,“ usměje se lidový umělec.

Minulý týden Mužík odhalil i nové levé křídlo betlému. Prodloužil jej tak o šest metrů. Postavičky se na něm ale nepohybují. Zatím. „Mám zrovna zraněnou ruku, navíc jsem vyráběl další betlémy pro rozhlas a tak,“ vysvětluje Mužík. Ten začal blanenský betlém tvořit vloni. Za vše může sázka s novináři. „Nevěřili, že za devadesát dní zvládnou vytvořit betlém. Dělal jsem na tom po práci a spal tak dvě hodiny denně a vyhrál jsem,“ vzpomene pracovitý muž.

(Zdroj: denik.cz, autor: Karolína Opatřilová)

Ministerstvo je pro lesnické parky

Ministerstvo zemědělství se rozhodlo podpořit myšlenku zakládání lesnických parků. Lesnické parky budou sloužit jako ukázkové vzory příkladného, trvale udržitelného hospodaření v lesích a v krajině. Obecný standard lesnických parků zpracoval státní podnik Lesy České republiky ve spolupráci s ministerstvem zemědělství. Informoval o tom mluvčí ministerstva zemědělství Petr Vorlíček.

„Ministerstvo zemědělství podporuje myšlenku vyhlášení lesnických parků. Hlavní těžiště změny běžného lesa na lesnický park spočívá v tom, že lesnický park bude demonstračním, respektive modelovým lesem. Veřejnost bude mít možnost seznámit se v lesnickém parku v rámci naučných stezek s tématy jako například význam lesa, lesnictví, výroba dřeva. Tyto oblasti představují v našem středoevropském regionu nezastupitelnou hodnotu,“ sdělil ministr zemědělství Jakub Šebesta.

Hospodaření v lesnických parcích bude v maximální míře zachovávat přírodní, krajinné a kulturní hodnoty území v rámci trvale udržitelného hospodaření v lesích a v krajině. Lesnické parky také přispějí ke zvýšení všestranného přínosu lesů pro rozvoj daného regionu, k udržitelnému

rozvoji turismu, myslivosti a dalších zájmů veřejnosti. Lesnické parky mimo jiné poslouží k hlubšímu vědeckému výzkumu i monitoringu a veřejnost jejich prostřednictvím může získat lepší informace o způsobech obhospodařování lesů, o významu lesů a lesnictví a o přínosech využívání dřeva jako obnovitelné suroviny. Lesnické parky vyhlášené na území ČR budou postupně zapojovány do mezinárodní sítě modelových lesů (více na www.imfn.net) a přispějí tak k posílení mezinárodní spolupráce a k výměně informací o způsobech hospodaření v lesích.

Předpokládá se, že iniciátory vyhlášených konkrétních lesnických parků budou vlastníci lesů a další lesnické a jiné subjekty působící v dané oblasti. Vyhlášení lesnických parků nebude mít dopady na státní rozpočet. Administrativa lesnického parku bude založena na dobrovolném přístupu dotčených subjektů, institucionálně bude zajištěna nevládní neziskovou organizací, obecně prospěšnou společností, případně nadací a bude využívat nejrůznějších dostupných soukromých a veřejných zdrojů financování na podporu a rozvoj aktivit, které jsou v souladu se standardem lesnického parku.

(Zdroj: agroweb.cz autor: Eva Seifertová)

Cílem potravin a drobní farmáři

Společná zemědělská politika po roce 2013 by měla být založena na potravinové soběstačnosti a bezpečnosti a měla by zejména podporovat drobné zemědělce, jejich farmy a sociální zázemí, než podporovat industriální evropské zemědělství. Toto sdělení a zprávu zveřejnila koordinační komise Via Campesina, což je organizace, která zahrnuje 24 organizací, složených zejména z drobných zemědělců, jako jsou francouzská organizace Confédération Paysanne (známí radikálové) a COAG – Španělsko. Uvádí se to v aktuálním elektronickém zpravodajství Agrafacts.

Čtyřstránkový dokument, který byl nyní zveřejněn, požaduje vyšší míru řízení a jeho podporu a zajištění spravedlivých a stálých příjmů zemědělců. Také požaduje zavedení limitů na zisky v sektoru zpracování zemědělských produktů - potravinářském průmyslu a v maloobchodě.

Skupina se staví proti široké míře dovozu na trh Evropské unie s tím, že dovozní cla musí být přímo propojena s výrobními náklady na zemědělskou produkci v EU a musí být variabilní s tím, že musí podporovat boj proti dovozům potravin s nízkou nákladovostí výroby, včetně krmiv pro zvířata. V kapitole věnované podporám, dokument požaduje zavedení „stropu“-limitu na přímé platby, které by závisely na počtu zaměstnanců v podniku, zavedení přísných norem spojených s používáním energie a vody, chemických přípravků a stejně přísných pravidel na emise CO₂; tato opatření by měla být spojena s další podporou doplňkových programů, které by se týkaly zemědělské praxe a šly by ještě za rámec stávajících sociálních a environmentálních norem a standardů. Poziční dokument také doporučuje zrušení zákazu dovozu GMO a zrušení veřejných dotací na biopaliva.

(Zdroj: agroweb.cz autor: Eva Seifertová)

Milióny na propagaci mléčných výrobků

Evropská komise schválila třináct programů jedenácti členských států, jejichž cílem je propagovat konzumaci mléka a mléčných výrobků v Evropské unii. Celkový rozpočet těchto tříletých programů je 35,8 milionu eur. Evropská unie na ně přispěje částkou 17,9 milionu eur. Jedná se o jedno z opatření, které komise navrhla v červenci 2009, v době, kdy se trh s mlékem a mléčnými výrobky nacházel v mimořádně obtížné situaci. Komise se zavázala, že přijme dodatečnou řadu programů na propagaci mléčných výrobků na vnitřním trhu.

„Těší mě, že situace na trhu s mlékem a mléčnými výrobky se od léta zlepšila, za což z velké části vděčíme zavedeným opatřením,“ řekla komisařka pro zemědělství a rozvoj venkova Mariann Fischerová Boelová. „Doufám, že dodatečné propagační programy přispějí k udržení pozitivního vývoje na trhu. Podle mého názoru je obecně důležité propagovat mléčné výrobky všemi prostředky, neboť tvoří nezbytnou součást vyvážené a zdravé výživy.“

Na základě nařízení o informačních a propagačních opatřeních na podporu ze-

mědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích může Evropská unie financovat až 50 % rozpočtu na tato opatření. Zbytek rozpočtu je hrazen z prostředků profesních a mezioborových organizací, které daná opatření navrhly, anebo z prostředků dotčených členských států.

V červenci 2009 byl podán návrh uspořádat zvláštní sérii programů na propagaci mléčných výrobků na vnitřním trhu. Profesní zemědělské organizace měly předložit své programy do 15. října a členské státy je zaslaly komisi do konce října. Komise nyní vybrala odpovídající programy.

(Zdroj: agroweb.cz autor: Eva Seifertová)

Tomáš Lipták: Český trh s pivem je zkostnatělý

Český trh je konzervativní až zkostnatělý. V rozhovoru pro deník E15 to uvedl Tomáš Lipták, vedoucí marketingu Rodinného pivovaru Bernard. Jak dále řekl, pivovary i přesto musejí inovovat, aby překonaly dobu celosvětového útlumu.

Někteří odborníci předpovídali, že lidé budou v krizi více pít alkohol. Projevuje se to v praxi?

Vzhledem k aktuálnímu číslům pivovarnického odvětví za poslední půlrok se ukazuje, že to tak není. Původně jsme si ale mysleli to samé. Lidé mají více času – třeba i kvůli tomu, že přišli o zaměstnání. Pozitivní vliv na spotřebu to ale nemá.

Českým hospodám prý ubývají štamgasti, máte takové signály?

Ano, to je pravda. Sledujeme, že tradiční chození do hospod je v Česku na ústupu. Zatímco v roce 2006 lahvové pivo v prodeji pivovaru Bernard zaobíralo osmnáct procent, teď to je zhruba čtyřicet procent.

Dají se na českém pivovarnickém trhu vypíchnout nějaké další trendy, třeba nové příchutě, které slaví úspěch v zahraničí?

Tuzemský trh je velice konzervativní až zkostnatělý. V minulosti jsme zkoušeli testovat třeba ovocná piva, lidem ale nechtunala.

Podnikli jste nějaké kroky k lepšímu překonání hospodářské krize?

Krizi u nás zatím příliš nepozorujeme. Samozřejmě se snažíme racionalizovat náklady a inovovat. Třeba my jsme na trh před několika měsíci uvedli nový nealkoholický švestkový nápoj, který se u spotřebitelů setkal s velkou oblibou, aniž bychom ho marketingově podporovali.

(Zdroj: E15.cz, autor: Pavel Šilhavý)

Šošůvečtí si stavbu působivé kaple prosadili

Kouzelná atmosféra přímo vybízející ke zklidnění duše i těla. Tu poskytne nejen blízké okolí kaple, ale hlavně vnitřní prostor svatostánku.

Lidé ze Šošůvky po kapli toužili několik desetiletí. „Dříve stávala na návsi kaplička, v níž se zvonilo. Byla však zbourána a věřící chtěli postavit novou kapli,“ řekl starosta obce František Ostrovský. Do kostela museli lidé chodit jen do Sloupu, slavnostní hodové mše svaté se v Šošůvce konaly venku, případně v kulturním domě. Po revoluci snahy místních postavit vlastní kapli zesílily a v roce 1992 byla záměru konečně dána zelená. O tři roky později si obyvatelé Šošůvky mohli sami vybrat z pěti návrhů od různých architektů. Miniatury návrhů byly vystaveny v kulturním domě a lidé hlasovali. „Vybrali si návrh architektky Moniky Sirné,“ sdělil starosta.

Přesto ještě dalších šest let trvalo, než se v roce 2001 konečně začalo stavět. Ve výběrovém řízení zvítězila stavební firma IPS Skanska a za rok byla kaple hotová. V září roku 2002 ji vysvětil generální vikář brněnské diecéze Mons. Jiří Kulášek.

Přestože je stavba provedena v moderním stylu, zachovala si rysy venkovského kostelíka. Střecha znázorňuje sepnuté ruce, v jejichž pomyslných dlaních visí zvon. Není ukrytý v žádné věžičce, ale je vystaven pohledu kolemjdoucích a připomíná jim čas k modlitbě. „Zvon váží jednadesát kilogramů a je laděn tak, aby souzněl se zvony v sloupském kostele,“ vysvětlil Ostrovský.

„Původní představy vnitřního vybavení byly poměrně skromné, nakonec se však rozhodlo, že když už se něco dělá, ať je to pořádně, a přiklonili jsme se k tomu, aby byl také interiér vybaven pěkně a

kvalitně,“ objasnil starosta. Oltář a kříž navrhl umělec Valér Kováč. Kříž je z čirého řezaného skla, váží 740 kg a je vysoký téměř pět metrů.

Je to unikátní dílo, které nemá ve světě obdoby. Také díky němu do Šošůvky jezdí mnoho významných osobností. „Kapli navštívil například Radovan Lukavský, Vlasta Rědl či Jan Hřebejk a všichni se zapsali do pamětní knihy,“ prozradil starosta.

Kaple je sedmnáct metrů dlouhá, v nejširším místě sedmnáct metrů široká a nejvyšší bod – kříž nad střechou – je de-

vatenáct a půl metru vysoko. Zvláštností je, že přímo v kapli se našel prostor na místnost s toaletami.

Turisté se u kaple často zastaví a zvláště místní jsou rádi, že kapli mají. „Jsem ráda, že do kaple můžu chodit, velmi se mi líbí,“ souhlasí Božena Mrázková ze Šošůvky. „Byla to velmi dobrá věc, postavit zde kapli. Ohromně na mě působí. Vždycky se tam zklidním a také prostředí na mě působí velmi příjemně, je to na pěkném místě,“ dodala.

V kapli je každý čtvrtek sloužena mše svatá a je to velmi významné místo při pohřbívání šošůveckých obyvatel. Z kaple se po obřadu vyjde přímo na hřbitov. Působí to pěkně a důstojně.

(Zdroj: denik.cz, Autor: Marie Hasoňová)

Nositelé tradice - pletení z lýka a slámy na Drahanské vrchovině

Miloslava Zatloukalová se narodila 12. října 1959 v Prostějově. Vystudovala Střední ekonomickou školu v Prostějově a pracovala jako účetní na Státním statku, později v soukromé firmě. Pletení ze slámy provozovala zpočátku příležitostně, ve spolupráci se svou matkou, zaměstnanou v dílně ÚLUV v nedaleké Lipové. Po ukončení pracovního poměru začala na počátku 90. let 20. století provozovat řemeslo jako hlavní zaměstnání. Založila tedy domácí dílnu, v níž pracuje společně s rodinou, příležitostně také zaměstnává bývalé pletařky ze zrušené dílny v Lipové. Práce Miloslavy Zatloukalové vědomě navazují na místní tradici i výrobní vzory ÚLUV. Vedle toho se však snaží také o vlastní vzory, které rozhojňují již existující

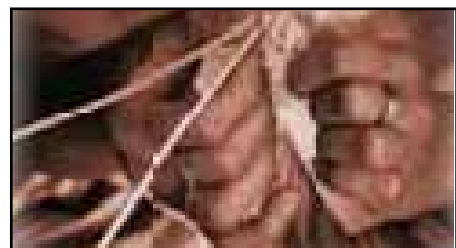
cí sortiment. Současnou produkci lze podle technologie rozdělit na několik okruhů. Předně musíme zmínit práce ze slaměného pletence, které mají velice starou tradici a které nacházejí současné uplatnění především při výrobě vánočních ozdob a figurek. Můžeme mezi nimi najít nejruznější šišky, zvonečky, klubička a mnohé jiné. Do současnosti je také využívána technika sešívání slaměných šňůr, z nich vznikají plážové kabely, oválné dózy, sotůrky, prostírky a kapsáře. Novinkou je zpracování

přírodního lýka, ze kterého se tkají prostírky a také vážou ošatky a košíčky. Od dob zániku existence ÚLUV, které zprostředkovalo dodávky materiálu pro výrobu, se

však mnohé změnilo. V dnešní době si každý musí veškerý materiál zajišťovat sám, a tak práce zahrnuje i přípravu slámy na pletení. Nejprve je třeba ručně pokosit a svázat do snopů zasetou réž (žito), která se vysévá pouze pro tento účel. Klásky se ručně odstraní a snopy se uloží na půdě pro další zpracování. Stéblo je třeba oloupat a očistit, pak se rozdělí na jednotlivá kolínka. Takto připravená sláma se bělí a barví, teprve potom je připravena k pletení.

Výrobky Miloslavy Zatloukalové je možné spatřit na různých prezentačních akcích, v prodejnách dárkových předmětů a také na odborně zaměřených programech muzeí a muzeí v přírodě. Své zkušenosti předává v rukodělných kurzech a především pak v rámci rodiny své dceři, která jí významnou měrou v dílně pomáhá.

Jak moravský farář přilákal výtvarnou modernu

Medek, Nepraš, Istler, Kolek, Koblasa... Právě o Vánocích před 45 lety umístil poslední z nich do oltářního prostoru kostela v Jedovnicích pozlacený svatostánek a završil tím rekonstrukci chrámového interiéru, který u nás těžko najde srovnání. Takřka na dohled odtud stojí ve Křtinách barokní chrám zvaný „perla Moravy“, dílo Jana Blažeje Santiniho. Ve srovnání s jeho mohutnou pýchou vyhlíží jedovnický kostel jako hodně skromný bratr. Ale stačí vejít dovnitř a člověku se zatají dech. Otevře se před ním pohled, jaký by uprostřed staletých zdí těžko čekal. Nápad odvážného kněze Když v létě roku 1947 nastoupil do Jedovnic jako farář čtyřiatřicetiletý František Vavříček, kostel sv. Petra a Pavla, jehož kořeny sahaly do 13. století, se mu takřka rozpadal před očima. Koncem 18. století byl sice přestavěný do barokní podoby, ale požár, který tu řádl v roce 1822, ho citelně zasáhl, další rány přidala o století později 2. světová válka a za dveřmi už dupal komunistický režim, který měl pro církevní stavby pramálo pochopení. V průběhu 50. let se farář Vavříček vy-

dal na zdánlivě bezútešnou cestu: větší vlastníma rukama a s pomocí vstřícných farníků se pokoušel zastavit postupující omšelost kostela. Kopali, zdíli, omítali, pokrývali střechu... Na jedinou věc si kněz sám netroufl. Na hlavní oltář, sice zdobený pseudogotickým obrazem z konce 19. století, ale prožraný červotočem a podle Vavříčkových slov „ošklivý jako stará tmavá almara“.

Nápad, který pojal, byl i v tající náladě počátku 60. let značně odvážný. Pro úkol vytvořit do Jedovnic nový oltář a nový oltářní obraz farář oslovil malíře Mikuláše Medka a sochaře Jana Koblasu. V časech, kdy se ti dva před tlakem režimu, jen s nechtutí tolerujícího abstraktní tvorbu, utekli do relativního klidu jižní Moravy, to pro ně byla neocenitelná nabídka. K Medkovi a Koblasovi se nakonec přidali i sochař Karel Nepraš, malíř a grafik Josef Istler a také brněnský malíř Ludvík Kolek. Zrodil se tým - co jméno,

to špička tehdejšího výtvarného umění. Díky němu v letech 1963 až 1964 vzniklo uprostřed venkovského městečka unikátní dílo, za kterým dodnes s obdivem putují znalci výtvarné moderny 2. poloviny 20. století. Lidský život s veškerou tmou i žářem Kostelní interiér získal jednoduchou, čistou tvář, které dominuje oltářní obraz s motivem modrého kříže, práce Mikuláše Medka.

„Modrá barva vyjadřuje hlubokou naději, kterou kříž přináší světu, a zároveň připomíná účast Panny Marie na Kristově utrpení,“ stojí ve výkladu k obrazu. A Medek sám v dochovaném záznamu pokračuje: „Temně červená barva prostoru, ze kterého kříž ční, je symbolem lidského života s veškerou tmou i žářem. Světelnost kříže samého je pak symbolem vítězství nad temnou, horkou a omylnou cestou života.“

Medkův obraz zasadil Jan Koblasa

do rozměrného, bohatě vyřezávaného rámu, do jehož výjevů zakomponoval celý lidský život - práci rukou i ducha, radost i bolest, odhodlání i únavu. Koblasa byl také autorem celého oltářního prostoru včetně masivního obětního stolu, pro jehož podobu se inspiroval slovy evangelisty Matouše: „Těsná je brána a úzká je cesta, která vede k životu.“

Právě o Vánocích roku 1964 pak doplnil oltářní prostor o pozlacený svatostánek, v katolických kostelech nejposvátnější místo určené k ukládání liturgických nádob se svátostí oltářní. Ten jedovnický nese atributy patronů kostela sv. Petra a Pavla - klíč a meč. O tři měsíce později, na Velikonoce 1965, Koblasa přidal na obětní stůl oltářní svícny. Pro vaše děti Celý kostelní prostor zdrženlivě oživuje prosté, bíle lakované chórové zábradlí od Karla Nepraše a modeluje světlo dopadající sem okny vytvořenými podle návrhů Josefa Istlera a Jana Koblasy.

Zvláštní místo, zklidňující i vzrušující, svým způsobem mezník ve vývoji naší sakrální architektury. Přitom za ním stál venkovský farář, který musel tušit, že bude čelit otázkám, rozpakům a možná i nedůvěře svých farníků. Jak vstup mo-

derny do milovaného staříckého kostela přijali? Údajně mladí bez výhrad, staří různě. Ale moudrý František Vavříček věděl, jak k nim promluvit: „Ten kostel nebude jen pro vás, ale taky pro vaše děti a jejich děti...“ Pochopili ho.

Farář a „jeho“ umělci Jedovnický kostel není jediný, ve kterém farář František Vavříček zanechal stopu své odvahy a orientace v moderním umění. Koncem 60. let oslovil Ludvíka Kolka, aby v nedalekém Senetářově postavil kapli sv. Josefa a vyzdobil ji oltářním obrazem. Kolek, malíř, nikoli architekt, vzpomínal: „V hodinovém meziměstském rozhovoru mi Vavříček nechtěl věřit, že se jen nevymlouvám, když tvrdím, že jsem nepostavil ani kozí chlívek...“ Senetářovská kaple, na normalizačním režimu doslova vyvzdorovaná, z velké části financovaná ze sbírek farníků a dokončená v roce 1971, je jedna z mála sakrálních staveb období totality. Křížovou cestou do jejího interiéru přispěl Mikuláš Medek. V roce 1980 Vavříček znovu pověřil Ludvíka Kolka, aby ve stejném duchu upravil i interiér kaple Nejsvětějšího Srdce Ježíšova v Kotvrdovicích. Farář pak přidal oltářní obraz Božské srdce, který kdysi dostal darem od Mikuláše Medka.

Do interiéru jedovnického kostela můžete nahlédnout na www.jedovnice.cz/far-nost/kostel.htm.

(Zdroj: idnes.cz, autor: Marie Homolová)

Císařská jeskyně - Moravské Lurdy

V roce 1824 navštívil jeskyni sám císař s císařovnou Terezií a tato návštěva dala jeskyni tento název. V roce 1933 byla do výklenku v jeskyni umístěna socha Panny Marie Lurdské. Proto se místo začalo nazývat MORAVSKÉ LURDY. Sochu nechal v Brně zhotovit a v ostrovském kostele vysvětit ostrovský rodák a prvorepublikový poslanec Josef Šamalík. V padesátých letech byla jeskyně pro veřejnost uzavřena a v té době socha zmizela a do dnešního dne nebyla nalezena. Na tradici pobožnosti konané v jeskyni, započaté za první republiky, bylo znovu navázáno v roce 2001 a tato obnovená pouť je jediným poutním místem

v České republice umístěném v podzemí. V roce 2005 byla do skalního výklenku v jeskyni umístěna keramická socha Panny Marie Lurdské od akademického sochaře Karla Ševčíka. Pouť do Císařské jeskyně se koná třetí sobotu v květnu. Je to jediná možnost kdy je jeskyně přístupná a to činí jeskyni přitažlivou. Celý podzemní prostor je osvětlený reflektory a plně nahradil zdi chrámu a se svou krápníkovou výzdobou vytvořil atmosféru klidu, pokoje a rozjímání. Jedovnická dechovka Bivojanka zde vytvořila působivou kulisu, při doprovodu duchovních písní a člověk zde prožívá, díky výborné akustice, hluboké prožitky.

Objevili novou jeskyni

Objevem nové jeskyně, takzvané Svozilky, s prostornými chodbami a bohatou krápníkovou výzdobou se nyní pyšní jeskyňáři z Býčí skály v Moravském krasu. Právě v její předsíni vstup do Svozilky objevili. Věří, že nově odhalené prostory by mohly završit desítky let snažení o propojení dvou velkých jeskynních systémů suchou cestou - Barové jeskyně a Býčí skály, kterou tvoří na 14 kilometrů chodeb.

„Je to hodně zajímavý objev. Zatím jsme odhalili prvních 150 metrů chodeb s celou řadou krápníků, vodopády, s podlahami zalitými sintrem. Nyní provádíme jejich mapovou a fotografickou dokumentaci. Pak budeme pokračovat v prozkoumávání,“ popsal Jiří Svozil, předseda speleologické skupiny Býčí skála, po němž je nová jeskyně pojmenovaná.

Jak dlouhá Svozilka bude, si zatím jeskyňáři netroufnou odhadovat. Delší může být ještě o několik desítek i stovek metrů, ale i o kilometry. „To záleží na tom,

jestli bude součástí systému Býčí skály a propojkou s Barovou jeskyní, nebo půjde o samostatný systém, to by pak mohly přibýt další kilometry chodeb,“ vysvětluje Svozil.

Odhalení nových prostor předcházely analýzy geologické situace a další bádání. Velkou roli podle speleologů hrála i intuice. A dřina. Ke Svozilce museli jeskyňáři vylézt po kolmé skalní stěně, vyčistit museli asi šedesátimetrovou chodbičku.

„Právě kvůli přístupu je už nyní jisté, že se jeskyně běžným návštěvníkům neotevře. Člověk se k ní totiž touto chodbičkou musí proplazit, místy je to na hranici přístupnosti. Pak jsou ale chodby vysoké deset až dvanáct metrů a kolem pěti metrů široké. Něco tak velkého jsme opravdu nepředpokládali,“ dodal Svozil.

Chodbami Svozilky podle něj protéká i malý potůček napájený z povrchu. V době dešťů uvnitř vytváří také vodopády a jezírka.

(Zdroj: idnes.cz, autor: Pavla Komárková)

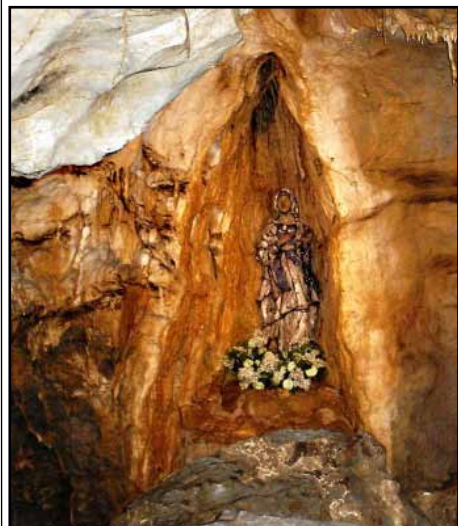
Rozmanité hry pro děti a dětská mše

Odpoledne zde proběhla dětská mše, kterou vyvrcholilo děkanátní setkání šedesáti ministrantů. „Dětské mše se zúčastnilo okolo 120 dětí (někteří s rodiči). Pro děti byl dopoledne připraven i zábavný program v blízkém lomu“ vysvětloval farář Václav Trmač. Děti si zkoušely různá řemesla, která pak měly využít při obraně města Brna proti obléhajícím Švédům (pouť se konala v době, kdy bylo Brno kdysi obléháno). Ti starší připravili hry pro vybouření i pro uklidnění pro ty mladší a pak společně pomocí katapultů a papírových koulí Švédy zahnali a Brno ubránili.

Vzpomenout na Boha, opustit to, co naši mysl zaměstnává každý den, to má být cílem poutě

A proč se pouť koná právě třetí sobotu v květnu? „Není zde žádný mariánský svátek, zvolili jsme tuto dobu vysloveně s ohledem na lidi v okolních vesnicích – sázení je pryč a sečení ještě nezačalo“ s úsměvem odpověděl farář V. Trmač.

Hudbu varhan nahradila v jeskyni při zpěvech písní Jedovnická dechovka Bivojanka, prostý a jednoduchý oltář byl tvořen stolem, pokrytým bílým vyšíváním ubrusem. Příprava celé akce tak sjednocovala a spojovala mnoho lidí, kteří se na ní podíleli, a to ještě před tím, než proběhla. Celý podzemní prostor, osvětlený reflektory, plně nahradil zdi chrámu a stvořil i se svou krápníkovou výzdobou atmosféru klidu, ladící s duchovními cíli obřadu. Vnitřní prožitek duchovního zamýšlení nebyl ihned po odchodu z krásných prostor rozbit světskou zábavou a ryčnou hudbou, doprovázející většinu poutí, protože v okolí nebyly žádné kolotoče, střelnice, atrakce a stánky, typické pro poutě dnešních dnů. „Vzpomenout na Boha, opustit to, co naši mysl zaměstnává každý den, to má být cílem poutě“ říká V. Trmač. „A v tom se tato pouť vydařila, vytvořená atmosféra při mši byla velmi silná, na tom jsme se shodli všichni kněží“ dodává.

Václav Cílek: Rudice a jeskyně Býčí skála

Už to tak vypadá, tak od první exkurze s panem doktorem Cílkem, které jsem se zúčastnil a která se věnovala rovněž Býčí skále, uplynul skoro rok a půl. Jo, utíká to... Nechali jsme Punkwa-van u Býčí skály a jsouc bez mapy a znalosti terénu, optali se místní Z.O. jeskyňářů na nejkratší cestu na místo srazu, to jest do lomu Kaolín u Rudice. Odpovědí, podanou v půvabném nářečí (hópněte tudma přes hřbítek..pak to vemte ňákó tó lesní trató) jsme se bavili ještě celkem dlouho, stejně jako i trvanlivou čtyřkou na cedulích „Rudice 4 km“, která nás provázela neuvěřitelnou dobu bez ohledu na naše pocity z ujeté cesty. Mysleli jsme si, že naše kroky byly zčásti bludné, avšak jak se později ukázalo, nebylo to až tak hrozné, zkratka přes „hřbítek“ Býčí skály je geniální a při udržení základní orientace jsme dovedli skupinu zpět i přes odlišný názor pana archeologa. (Jen zapracovat na té iniciativnosti a vyhnout se tak prostojům...) Mimochodem svižný výšlap pěkně zahřeje stehenní a srdeční svalstvo. Chvillemi trochu krápalo, ale pak se udělal krásný slunný den. Najednou se před námi v lese vyloupnul lom a jako na dlani jsme před sebou měli i všechny naše přátele. V lomu Kaolín ukazoval Vladimír Merta jak správně připravit z přírodních pigmentů třením na kamenné desce vydatné a kryvé barvy.

Byli jsme si tam pro ně už jednou, ale spokojili jsme se tehdy jako správně primitivové s jejich hrubou neúpravou, Lukáš Hladík jimi bez velkých technologických fíglů, jen pomocí vody na surové plátno namaloval nejlepší bakalářku. Ovšem možno i jinak. Lom je krásné místo samo o sobě. V laguně, trvale zbarvené částčkami jílu jsme viděli bohaté hrozny žabích vajíček. Také jsme promluvíli s panem doktorem Cílkem o našem společném projektu, který doufáme předvedeme na jaře 2009 v Galerii města Blanska a v neposlední řadě se po pěti měsících vrátila z Indie Apaluška a hned se zúčastnila nejbližší exkurze. Co se týče nového setkání, bylo jich několik, zejména mě zahřálo zjištění, že lidé, co se kolem neustále ochomýтали s kamerou a mikrofonem v kožíšku, natáčející hodinový dokument pro Českou televizi o globálních změnách a názorech významných současníků na ně, jedním z nichž byl právě pan doktor Cílek, byli bývalí Adrianovi spolužáci z ročníku na FaMU. Jaká to milá náhoda!

V jednom momentě jsem zachytil obnažený ocásek příležitosti a svlékl pohotově neviditelného hada Spontánnosti z křehké košilky, mytické tělo symbolického výkladu Bláznovství se blýsklo, byť nejasně, což je samozřejmě lépe. Stalo se to takhle: jistý mladý odborník na pravěké náboženství přikládal dřevo do ohně, mezi kusy paliva se vyskytlo tlusté krátké poleno ve tvaru trůnu. Okamžitě se mi vybavila vize britského korunovačního trůnu s pozoruhodným kamenem vespod, kdosi ale zmínil vizi jinou, o mrtvých králích, které Vikingové po smrti spalovali na lodích. Ihned jsme se do toho s Lukinem a Markem dali. Vytvořili jsme v rychlosti sošku krále z materiálu všudypřítomného, který zároveň poskytoval dobrou paletu barev a figurku posadili na trůn. Nejlepší detail byl okrový Úd s červenou hlavou a bílým ejakulátem. To, co se pak dělo s pozorovatelnou hmotou v ohni, jsem coby spontánní magor,

opřen jemně v duchu o inspiraci Germánskou Knihou mrtvých, jak ji vykládá Holger Kalweit, ožvanil si hravě asi takto:

Pro vstup na Práh potřebuje Král míti Kouli a Zmrzlinu.

V okamžiku překročení Prahu Král upouští naň Kornout, však Kouli ponechává při sobě.

V jednom okamžiku se jeho tělo pokryje potem, v následujícím ztratí svou původní barvu a získá jednolitou černou,

jež pohlcuje celé světlo.

Radostně odevzdá plamenům své nohy jako první.

Odkládá opouštěné dimenzi tu část, kterou již nebude v té další potřebovat.

Potom Královny ruce puknou v ramenou.

Jeho tělo popuká a odhalí se srdce, které shoří.

Ovšem Oči jsou stále živé a Král se nepřestává tlemit.

Stejně tak Zlatá Koruna na jeho hlavě sedí nepohnutě.

Ruce upadnou a rovněž od pasu dolů se tělo odlomí a Král stoupá vzhůru (do Plazmy).

Na vrcholu výstupu se odštípávají a odletují do popela kousky Královny kůže.

Odhaluje se růžové maso, nitro v skrytu.

Oči zůstávají živé, i úsměv za popukanými trhlinami povrchu.

Král se vrací zpět na zem, naklání se i s trůnem dolů, a padá tváří do popela.

Oheň vychládá.

Celé tělo se rozpadá na prach.

Král je cele zpátky doma ve svém Království.

Potom ještě mnoho z nás malovalo přírodními pigmenty na papír, některé následně své obrázky spálili. Vydati jsme se na cestu zpět k Býčí skále, kde byla domluvena prohlídka jeskyně v jejím nitru, která má být údajně se svými 17km druhým nejrozsáhlejším jeskynním systémem v České republice (po Amatérské). Cestou jsme se zastavili u místa, které pěkně upravit poustevník Marek, podivín, který bydlí po jeskyních a kterému my říkáme Hoiči, podle postavy v japonské hororové pohádce Kwaidan, protože hraje stejně jako slepý mnich Hoiči na píšťalu, i když šakuhači to není. Poustevník Marek je prý rovněž jakýsi speleolog anarchist, který se nerad dovoluje jiných jeskyňářských organizací, oficiálně spravujících určité území, zda v jejich revíru může kopat a bádát. Někteří jeskyňáři ho proto údajně nemají příliš rádi, asi nemají dost pochopení pro náboženství, které podle nich do speleologie nepatří, kdo ví, jak to je, nicméně to místo mu všichni chválili, okrášlil úžasně i okolí, navršil kameny na cestu, dobře postavil rumpál... My ho občas vídáme v centru Brna, jak ve svém dlouhém zeleném poustevnickém hábitu hraje na píšťalku a nechává se obdarovat kolemjdoucími. Mimochodem zrovna teď se dozvídám, že právě ten den, co jsme tam byli, se Hoiči vrátil z Indie! Nejvíc byla stejně nakonec ta návštěva jeskyně v Býčí skále. Podle mě jedna z nejzajímavějších a nejkrásnějších v Moravském krasu, například prostor, kde kolem Vás teče v podzemí Jedovnický potok je vysloveně vstřícný, jak poznamenala Jana Preková. Ani jsem tam nic nevyfotil. Rozhodně doporučuji. Většina výletníků pak v jeskyni strávila noc, my jsme jeli přespat do svých obvyklých pelechů do Brna.

(Zdroj: jankarpisek.cz)

Farmáři, spojme se na webu

(pokračování ze strany 3)

Web funguje necelý týden a už se těší solidní návštěvnosti.

„Za první tři dny jsme vyčerpali celoroční návštěvnost webu a museli jsme v neděli platbou navyšovat maximální možnou návštěvnost, aby web i nadále fungoval,“ řekl Němec. „Za středu jsme měli přes tři tisíce návštěvníků,“ dodal. Za necelý týden web zaznamenal průměrně 1 800 návštěv denně. Díky novým stránkám s kontakty se už našli i noví odběratelé produktů. Celý systém by měl podle Němce v budoucnu fungovat tak, že každý farmář zaregistrovaný na webu zaplatí zhruba 10 tisíc korun. „Z těchto peněz budeme financovat reklamu,“ vysvětlil. Cílem podle netínského chovatele skotu je, aby na internetových stránkách bylo zaregistrováno zhruba 150 farmářů z celé republiky.

„Pak vybereme dejme tomu 1,5 milionu a předložíme zaregistrovaným farmářům smlouvu o propagaci s reklamní agenturou

za vybraný obnos,“ vysvětlil Němec. Farmáři už nyní registrovaní na novém webu jsou přehledně členěni podle krajů. Chybí pouze zástupci Zlínského, Pardubického a Moravskoslezského kraje.

Po těch už zaregistrovaných ale zatím Němec žádný poplatek nechtěl - web funguje teprve necelý týden a projekt prý zatím má své mouchy, ty je třeba vychytat. „Obávám se, že se těžko shodneme na formě a termínech propagace, například zelinář těžko bude chtít propagovat web v zimě, ale spíše v době sklizně,“ ví Němec. Přesné podmínky registrace tedy zatím Němec promýšlí.

Podle autora projektu nejde o vyhlášení války supermarketům. „Neberu to jako odboj. Pokud tam jsou lidé spokojeni, ať tam nakupují. My ale chceme nabízet kvalitnější zboží,“ řekl Němec. „S cenami velkovýrobců a velkoobchodců nemůžeme soupeřit, snažíme se proto zákazníky oslovit kvalitou, za kterou jsou ochotni si připlatit,“ do-

dal.

„Potravinářský průmysl se zvrhl v chemický“ Podle Němce se potravinářský průmysl zvrhl v chemický. „Co jde nahradit lacinějším produktem, je v potravinách nahrazováno. Chtěl bych, aby si lidé začali uvědomovat, co jedí. Dnešní civilizační nemoci jsou jen důsledek stresu a nekvalitní stravy,“ je přesvědčen Němec. Tvůrce projektu si od celorepublikové databáze slibuje, že by mohla pomoci i turistům, kteří chtějí ochutnat místní výrobky v jednotlivých regionech. Právě proto je podle něj důležité, aby v databázi byli jen farmáři, kteří mají v hospodářství čisto: součástí prodeje je i zážitek z farmy.

Němcova farma hospodaří na 150 hektarech půdy a chová 120 kusů dobytka. Denně produkuje průměrně 1 100 litrů mléka. Asi polovinu produkce 70 dojnic zpracovává farma ve vlastní malé mlékárně. Mléčné výrobky nabízí i v internetovém obchodě a rozvážá vlastním chladičím vozem po Vysočině. „Rozvážáme čtyři dny v týdnu. Jednou skupinou odběratelů jsou školy a školky. Ty si objednávají přes e-shop. Největší část produkce ale prodáme přímo z rozvozevého auta,“ dodal Němec. Současná krize má podle něj pro zemědělce i pozitivní přínos. „Uvědomili jsme si, že musíme jít jinou cestou,“ myslí. „Supermarkety mi nevnadí, ale nabízím lidem kvalitnější zboží.“ František Němec

(Zdroj: idnes.cz, autor: Michal Kolařík)

V roce 1940 u Bořitova vykopali archeologické nálezy

Organizované odkrývání archeologických vykopávek v Bořitově probíhalo již od devatenáctého století. K poznání historie obce přispěla i stavba německé dálnice. Roku 1940 stavělo v tomto úseku dálnici sdružení firem Hubený - Hrabě a Lozovský. Na kilometru 483 (staničení, tj. kilometrůž začínalo od Breslau a pokračovalo do Vídně) byly odkryty pravěké nálezy z neolitu - mladší doby kamenné.

Tehdejší katastr Bořitova sahál na západě až k údolí Žerůtského potoka. Dálniční kilometr 483 začíná u křížení dálnice s Žerůtským potokem a pokračuje na jih k přírodní památce Čtvrťky za Bořím. Dnes náleží Čtvrťky za Bořím do území Býkovic, tehdy Bořitovu, a místní trať se jmenovala Býkovky.

Záchranný archeologický průzkum probíhal od dubna do července 1940 a hradi-la jej hlavní správa dálnice, stavební vedení v Moravské Třebové. K výzkumu byli naja-ti odborní pracovníci z Říšského župního muzea v Opavě, tehdy Reichsgaumuseum Troppau, dnes Slezské muzeum v Opavě. Záchranný archeologický průzkum vedl německý geolog a archeolog Ing. Dr. Hans Freising. Po Ing. Freisingovi převzal řízení

výzkumu jeho spolupracovník, archeolog Gustav König.

V době neolické se tu nacházelo prehistorické sídliště. Našly se vykopávky po obyvatelích kultury lineární keramiky a Lengyelské kultury. Kultura s lineární keramikou, též pásková keramika, spadá do šestého století před Kristem a je charakteristická výzdobou nádob rovnými či zavínutými ča-

rami. Lengyelská kultura je mladší, pochází z doby eneolitu - doby měděné, poslední fáze doby kamenné, a mísí se v ní vlivy předcházejících kultur.

Co se tedy v sídlištní ploše našlo? Množství odpadních jam různých půdorysů a velikostí. V nich, v jílových půdách žernovy - mlýn-

ské kameny z prehistorické doby, vypalovací pece na keramiku vysoké až jeden metr, široké 0,85 metru, úlomky kostí, kamenné nástroje - sekery, motyky, kladiva, pazourky, kopytovité klíny a jejich části, šperky, rohovicové a pazourkové čepele, jílové destičky, arkózy - usazené horniny. Nalezen byl také kostrový hrob z období lineární keramiky.

Jak to probíhalo? Dobře nám poslouží archeologické záznamy. „6. 1940 - Vypalovací pec 2 sídliště je vykopávána. Dělník ležící na bříse odebírá černou zeminu z topného prostoru, který je 0,15 m vysoký a 0,85 m široký. Hans Freising. Úterý 23. 7. 1940 - Obchůzka dálnice od Chornice do Bořitova a zpět. Odnos mateřské půdy bude přibližně za měsíc, až přijdou angličtí zajatci. Odkrývání zbývajících jam (5 dělníků). Gustav König.“ Pracovali tu také zajatci, ale většinou byli zaměstnaní dělníci z místních zdrojů. Po válce byly nálezy převezeny z Opavy do Moravského zemského muzea v Brně. To nám říká archiv Archeologického ústavu Moravského zemského muzea v Brně. Vykopávky se našly také u Lysic, Borotína a dalších obcí. Stavba dálnice také pozměnila vrch Velký Chlum. Jak? To se dozvíte v následujícím díle.

(Zdroj: denik.cz, autor Jiří Vymětalík)

V Moravském krasu byla otevřena nová ekologické poradna

Místní akční skupina Moravský kras se od listopadu 2009 zapojila do Sítě ekologických poraden v Jihomoravském kraji otevřením Ekoinfocentra. Svým návštěvníkům je poradna otevřena vždy v pondělí a ve čtvrtek, v jiné dny po individuální domluvě. Mimo základního poradenství v oblastech jako ekologicky šetrná domácnost poskytuje speciální poradenství k aktuálním grantovým výzvám či turistickým zajímavostem regionu. Novinkou je i poskytování poradenství k programu Zelená úsporám. Na webových stránkách (www.mas-moravsky-kras.cz) pak pracovnice poradny pravidelně aktualizuje grantový kalendář či přehled zajímavých článků z oblasti ochrany přírody.

Konzultační doba

Konzultace podáváme buď v době konzultačních hodin, tj. v pondělí 9:00 – 14:00 nebo čtvrtek 11:00 – 16:00, nebo individuálně po domluvě. Najdete nás v Sloupu, v prvním patře budovy Zemspolu (Sloup 221).

Semináře k Zelené úsporám

K programu Zelená úsporám připravujeme řadu seminářů jak na území MAS Moravský Moravský kras, tak i na územích okolních místních akčních skupin. Součástí semináře bude jak představení programu Zelená úsporám, tak i prostor pro osobní konzultaci vlastních projektů. Jednotlivé termíny a místa konání seminářů budou průběžně zveřejňovány na našich webových stránkách.

(Autor: Marie Horáková)

Na stránkách našeho EKOINFOCENTRA můžete:

- poslat dotaz přes kontaktní formulář,
- pročíst odpovědi na nejčastěji kladené otázky,
- vybrat, jakou knihu byste si chtěli půjčit z naší knihovny,
- najít aktuální grantové uzávěrky,
- najít odkazy na aktuální zprávy z ochrany životního prostředí.

Olympijské medaile jsou ze starých počítačů a televizí

Olympijské medaile letos nejsou jen zlaté, stříbrné a bronzové, ale poprvé v historii také environmentálně šetrné. Vyskytují se v nich už použité drahé kovy vytěžené z vyřazené elektroniky. Úlomky medailí jsou na prodej společně s pamětními mincemi. Výhradním dodavatelem materiálů pro medaile byla kanadská společnost Teck Resources Ltd..

Sportovci si z olympijských her ve Vancouveru odnesou celkem 1 014 medailí (615 olympijských a 399 paralympijských). Při hmotnosti 500 až 576 gramů je to dohromady zhruba 500 kg drahých kovů. Kvůli speciálnímu a komplikovanému způsobu ražby medailí však bylo potřeba dodat drahých kovů mnohem více.

Kanadské královské mincovně dodala firma k vyražení medailí celkem 2,05 kilogramu zlata (z nichž 1,52 % pochází z elektroodpadu), 1 950 kilogramů stříbra (0,122 % recyklovaného) a 903 kilogramů mědi (1,11 % z elektroodpadu). Stříbro slouží i jako podklad pro zlaté medaile. Měď je součástí bronzových medailí, bronz je slitinou mědi a cínu.

Uvedená procentní část každého kovu byla vytěžena z elektronického odpadu. Tím se myslí rozebraté a roztavené plošné spoje vysloužilé elektroniky, především počítačů, monitorů, televizorů a mobilních telefonů. Celkem bylo zpracováno 6,8 tuny odpadu.

Jak se medaile vyrábí?

„Medaile se raží takzvanou Splash striking metodou, při které dochází k nezanedbatelným ztrátám kovu,“ vysvětlil Alex Reeves z Kanadské královské mincovny. Ražení probíhá mimo nádobu, která by jinak bránila roztečení kovu. Přebytková směs tekutého kovu tedy „přituhne“ k okrajům medaile, odkud je potřeba ji odříznout. „Tyto odříznuté zbytky naše firma přidává jako bonus k pamětním mincím, které jsou během olympiády emitovány,“ vysvětluje Reeves.

Pamětní mince je možné zakoupit přes internetový obchod Kanadské královské mincovny: http://www.mint.ca/store/buy/silver_coins-cat170004

(Autor: Marie Horáková)

Vydali jsme praktického rádce

MAS Moravský kras na konci roku 2009 vydala dvě verze praktického rádce Jak ušpřit zeleně v rodinném nebo bytovém domě. Obě publikace se snaží čtenářům nejprve přiblížit, jak mohou ve svých domech ušetřit energii. V další části představujeme program Zelená úsporám a místní firmy, které jsou do programu registrované. Na závěr jsme zařadili praktický příklad jednotlivých typů zateplení obvodových zdí a jejich finanční náročnost.

Publikace byly vydána za finanční podpory Jihomoravského kraje v rámci projektu Inteligentní opatření pro úspory energie na jižní Moravě. Pokud máte o naši publikaci zájem, můžete si ji objednat u pracovnice našeho Ekoinfocentra.

(Autor: Marie Horáková)

Získejte dotaci na energetické úspory ve Vaší domácnosti

V dubnu roku 2009 spustilo Ministerstvo životního prostředí ČR dotační program Zelená úsporám. Ten je zaměřen na podporu instalací zdrojů na vytápění s využitím obnovitelných zdrojů energie, ale také investic do energetických úspor při rekonstrukcích i v novostavbách. V Programu bude podporováno kvalitní zateplování rodinných domů a bytových domů, náhrada neekologického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu a účinná tepelná čerpadla, instalace těchto zdrojů do nízkoenergetických novostaveb a také výstavba v pasivním energetickém standardu.

Česká republika získala na tento Program finanční prostředky prodejem tzv. emisních kreditů Kjótského protokolu o snižování emisí skleníkových plynů. Celková očekávaná alokace Programu je až 25 miliard korun.

Podpora v rámci programu Zelená úspo-

rám je nastavena tak, aby prostředky mohly být čerpány v průběhu celého období od vyhlášení programu do 31. prosince 2012. Žádosti o podporu budou přijímány do konce trvání Programu, nebo do vyčerpání finančních prostředků Programu. O dotaci lze žádat jak před realizací opatření, tak po ní, nebude však možné žádat o podporu opatření dokončených před vyhlášením Programu. Podporu je možné poskytnout na zařízení instalovaná v obytných domech, nikoli např. v objektech určených k individuální rekreaci nebo průmyslových objektech, a to ani v případě, že zde má žadatel trvalé bydliště.

O program je zájem

Rozdělení prvních 250 milionů korun trvalo plných 215 dnů, druhá čtvrtmiliarda byla vyčerpána za 43 dnů a další dvě čtvrtmiliardy se čerpaly vždy jen za zhr-

ba dvacet kalendářních dní. Současným tempem by došlo k rozdělení 16,8 miliardy korun, které jsou k dispozici, mnohem dříve než do konce roku 2012.

Dotace na projekt bude pravděpodobně pokračovat

Dotaci na projekt dosud využívali prakticky všichni žadatelé, původně měla ale existovat jen do konce března nebo vyčerpání 50 mil. Kč. Čerpání je v současné chvíli na úrovni 83 milionů korun, do konce března bude výrazně přes 100 milionů korun. Ministerstvo životního prostředí jedná s investory o prodloužení podmínek – podle všeho se to podaří, takže by dotace na projekt zůstala i nadále. Je také možné, že od 1. dubna bude upravena výše této podpory u některých druhů projektů (bytové domy).

(Autor: Marie Horáková)

Na co je možné získat dotaci

Podrobnosti k programu Zelená úsporám najdete v našich praktických rádčích Jak uspořit zeleně v rodinném nebo bytovém domě (viz strana 18, Vydali jsme praktického rádce).

MAS Moravský kras poskytuje základní poradenství k programu Zelená úsporám.

Konzultace podáváme buď v době konzultačních hodin, tj. v pondělí 9:00 – 14:00 nebo ve čtvrtek 11:00 – 16:00, nebo individuálně po domluvě.

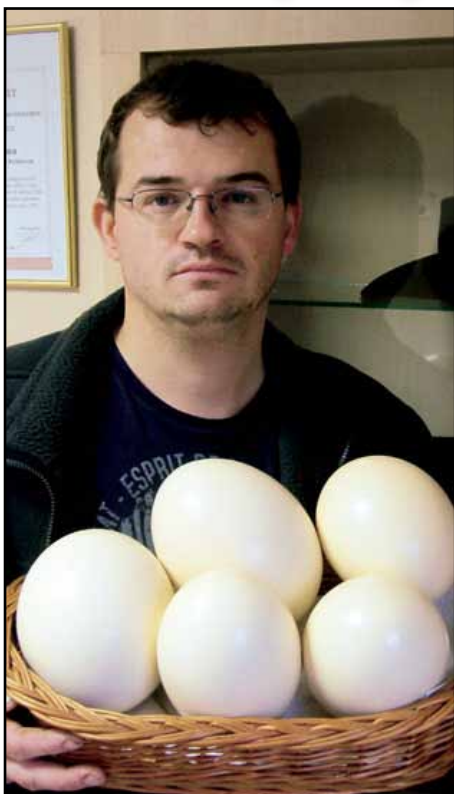
Najdete nás v Sloupu, v prvním patře budovy Zemspolu (Sloup 221).

(Autor: Marie Horáková)

Rodinné domy (RD)		
A.I Celkové zateplení, dosažení měrné roční potřeby tepla na vytápění 70 kWh/ m ²	Kč/m ²	1550
A.1 Celkové zateplení, dosažení měrné roční potřeby tepla na vytápění 40 kWh/ m ²	Kč/m ²	2200
A.2 Dílčí zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění o 20 %	Kč/m ²	650
A.2 Dílčí zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění o 30 %	Kč/m ²	850
B RD v pasivním standardu	Kč	250 000
C.I Zdroj na biomasu s ruční dodávkou paliva bez akumulací nádrže	Kč	50 000
C.1/C.2 Zdroj na biomasu s ruční dodávkou paliva a s akumulací nádrži o požadovaném objemu	Kč	80 000
C.1/C.2 Zdroj na biomasu se samočinnou dodávkou paliva	Kč	95 000
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo země-voda, voda-voda	Kč	75 000
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-voda	Kč	50 000
C.3 Solární-termické kolektory, pouze příprava teplé vody	Kč	55 000
C.3 Solární-termické kolektor, příprava teplé vody i přitápění	Kč	80 000
D Dotační bonus při kombinaci vybraných opatření u RD	Kč	20 000
Bytové domy (BD)		
A.1 Celkové zateplení, dosažení měrné roční potřeby tepla na vytápění 55 kWh/ m ²	Kč/m ²	1050
A.1 Celkové zateplení, dosažení měrné roční potřeby tepla na vytápění 30 kWh/ m ²	Kč/m ²	1500
A.2 Dílčí zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění o 20 %	Kč/m ²	450
A.2 Dílčí zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění o 30 %	Kč/m ²	600
B BD v pasivním standardu	Kč/bj.	150 000
C.1/C.2 Zdroj na biomasu	Kč/bj.	25 000
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo země-voda, voda-voda	Kč/bj.	20 000
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-voda	Kč/bj.	15 000
C.3 Solární-termické kolektory, pouze příprava teplé vody	Kč/bj.	25 000
C.3 Solární-termické kolektory, příprava teplé vody i přitápění	Kč/bj.	35 000
D Dotační bonus při kombinaci vybraných opatření u BD	Kč BD	50 000

Pštrosí vejce vydají za 40 slepičích!

Je to k neuvěření, že pštrosy lidé lovili ještě před 100 lety pouze pro nádherné peří. Bývalo totiž nezbytnou součástí každé lepší dámské garderoby. Koho by tehdy napadlo, že se jednou budou tito ptáci chovat uměle, avšak na maso, kůži a na vejčička, a to i v našich podmínkách! Peří totiž dávno vyšlo z módy. Málokdo také ví, že pštros kdysi žil i na Balkánském poloostrově, avšak zemědělství ho postupně vytlačilo až na území Afriky...

Pštrosích farem se u nás po roce 1989 objevilo jako hub po dešti. „Byla to tehdy velká móda, neboť si spousta podnikavců myslela, že to půjde samo. Seriózní chovatelé ovšem vytrvali, přestože je to poměrně

velká dřina,“ přibližuje dnešní situaci Marek Kubíček, jednatel největší farmy u nás v Doubravici nad Svitavou. Začínal až v roce 1996, kdy společně s kolegou koupili prvních 20 kuřat. Už v následujícím roce přivezli z Rakouska dalších 30 dospělých ptáků; část z nich přitom pocházela z volného odchyty v Africe. Je to v Zimbabwe dosud volně žijící pštros africký dvourstý, plemeno modrokrký. Zároveň přibrali do chovu uměle vyšlechtěného pštrosa černého, který je o poznání menší, což je ovšem daleko praktičtější. Tento druh navíc snáší podstatně víc slonovinově bílých vajec (60 až 100 do roka), zatímco původní druh, tedy mohutný pštros modrokrký, jen asi 30. Postupně do Doubravice přibyl rovněž emu hnědý, který pochází z Austrálie a snáší tykysově zelená vejce, a nandu pampový, původem z Argentiny. Podtrženo a sečteno, na farmě jsme mohli v polovině listopadu loňského roku napočítat přes 300 jedinců. Část z nich představují ptáci na chov a produkci vajec (zhruba 70 kusů), další jsou určeni na maso (dalších 100 kusů) a zbytek tvořila rok stará kuřata (150 ptáků).

Otevírají se vrtačkou

„Zájemci o pštrosí vejce se nemusejí obávat žádného rizika, protože všichni ptáci podléhají vyšetření na všemožné parazity i salmonelu. Konzumní vejce navíc nejsou oplozená, což se pozná při následném prosvícení,“ vysvětluje známý chovatel. „A co se dalšího zpracování týče, vhodná jsou především do míchanic, zvláště pokud chcete mít skořápku neporušenou. Do vejce je potom zapotřebí navrtat asi 1 cm široký otvor, protože stěna je silná až 3 mm a připomíná tvrdost porcelán. Aby se z takového vejce mohlo následně vylíhnout kuře, zařídila to příroda tak, že skořápka v důsledku vyšší teploty i vlhkosti pod sedící slepicí postupně měkne,“ vysvětluje Marek Kubíček. Jinak se pštrosí vejce podle něj nehodí k vaření natvrdo. „V první řadě byste je museli vařit až půldruhé hodiny, aby se dobře prohřálo. A po takové době musí bílek zákonitě zešednout. Jinak jsou pštrosí vejce samozřejmě vhodná i k pečení a například v Rakousku se z nich vyrábí oblíbený likér. U nás však není jeho výroba povolena, přesto si jej může každý udělat. Stačí si pořídit alespoň jedno obří vejčičko.

Jak asi chutnají?

Přestože chovatelé v západní Evropě, zejména pak v Rakousku, Holandsku a v Belgii, mají před našimi náskok 20 let, vyváží dnes Marek Kubíček pštrosí maso i do těchto zemí. Také u nás jeho spotřeba pomalu stoupá; ochutnat je můžete na nejrůznějších výstavách po celé ČR. Přímo v Doubravici si pak můžete koupit čerstvé maso na steaky nebo guláš a také pštrosí klobásky v průběhu celého roku. V době snášky, tedy od března do září jsou zde k dostání i atrak-

tivní pštrosí vejce. „Slepice začínají snášet často již v průběhu ledna, rozhoduje o tom však průběh zimy,“ přibližuje Marek Kubíček. „Nevadí jim ani tak mráz, jak spíše zatažená obloha a nedostatek světla, kdy je snáška o poznání nižší. Vejce pak nabízejí až do konce dubna, kdy jejich produkce kulminuje. Od této doby jde až 90 % produkce do líhně. Sběr vajec pro konzum probíhá vždy ve večerních hodinách, následně se musí všechna zchladit a skladovat podobně jako vejce slepičí při předepsané teplotě.“ Koho zajímá alespoň přibližné složení pštrosího vejce, ten by měl vědět, že

nutriční hodnotou se blíží spíše vejčičkům křepelčím. Podobné jsou i hodnoty obsaženého cholesterolu. Ve srovnání se slepičími vynikají rovněž odlišným poměrem žloutku a bílku; žloutek je zde o něco větší. „Bílek je pak hustší, takže si vezme při zpracování daleko víc vzduchu a dobře se šlehá do podoby pěny,“ říká Marek Kubíček. Co se velikosti týče, je farma v Doubravici nad Svitavou rovněž držitelem světového rekordu z roku 2004, kdy tady slepice pštrosa modrokrkého snesla vejce vážící 2,455 kilogramu. Jen pro srovnání: vydalo by na více než 40 vejčiček slepičích!

NOVÉ VÝZVY A NOVÉ PŘÍLEŽITOSTI PRO MORAVSKÝ KRAS, zpravodaj MAS Moravský kras, o.s. pro Strategický plán Leader 2007-2013 • Vydává MAS Moravský kras o. s., Sloup 221, 679 13 • IČ: 27028992 • office@mas-moravsky-kras.cz, www.mas-moravsky-kras.cz

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí